

Περιεχόμενα

01.	Μια άγνωστη οικογένεια εκπαιδευτικών του 19ου αιώνα: ΑΡΓΥΡΙΑΔΕΣ	
01.1	Εισαγωγή.....	σελ.1
01.2	Αργύριος Παπαρρίζου	
01.2.1	Βιογραφικά.....	σελ.2
01.2.2	Δημοσιευμένα κείμενα που δηλώνουν την παρουσία και δράση του Αργυρίου Παπαρρίζου σε διάφορους τόπους και χρόνους.....	σελ.4
01.3	Δημήτριος Αργυριάδης	
01.3.1	Βιογραφικά.....	σελ.7
01.3.2	Σχετικά με την «Ιστορία περί Φιλολογίας» του Δ. Αργυριάδη	σελ.8
01.3.3	Εργογραφία	σελ.9
01.3.4	Δημοσιευμένα κείμενα που δηλώνουν την παρουσία και δράση του Δημητρίου Αργυριάδη σε διάφορους τόπους και χρόνους	σελ.11
01.4	Νικόλαος Αργυριάδης	
01.4.1	Βιογραφικά.....	σελ.13
01.4.2	Εργογραφία	σελ.16
01.4.3	Δημοσιευμένα κείμενα που δηλώνουν την παρουσία και δράση του Νικολάου Αργυριάδη σε διάφορους τόπους και χρόνους	σελ.18
01.5	Αθανάσιος Αργυριάδης	
01.5.1	Βιογραφικά.....	σελ.20
01.5.2	Δημοσιευμένα κείμενα που δηλώνουν την παρουσία και δράση του Αθανασίου Αργυριάδη σε διάφορους τόπους και χρόνους	
06	Ταξινόμηση των πληροφοριών των σχετικών με τη σύνθε- ση της οικογενείας Παπαρρίζου.....	σελ.23
07	Βιβλιογραφία.....	σελ.26

01. Μια άγνωστη οικογένεια εκπαιδευτικών του 19^{ου} αιώνα: ΑΡΓΥΡΙΑΔΕΣ

01.1. Εισαγωγή

Όταν πήραμε στα χέρια μας τα χειρόγραφα του έργου του Φίλιππου Ζυγούρη **Ιστορικά σημειώματα περί Σιατίστης και λαογραφικά αυτής** κι αρχίσαμε να δουλεύουμε για την έκδοση του στην προσπάθειά μας να το επικαιροποιήσουμε επισκεφθήκαμε πολλές πηγές και συλλέξαμε πολλές ενδιαφέρουσες πληροφορίες.

Η πρώτη μας αντίδραση ήταν να ονειρευτούμε μια έκδοση που θα είχε 3 βιβλία:

το 1^ο θα ήταν φωτογραφίες των χειρογράφων,

το 2^ο θα ήταν το ψηφιοποιημένο κείμενο και

το 3^ο θα περιείχε όλες τις πληροφορίες που είχαμε συλλέξει.

Η οικονομική πραγματικότητα επέτρεψε την έκδοση του 2^{ου} μόνο βιβλίου με αρκετές υποσημειώσεις και ένα μικρό Παράρτημα – τμήμα του 3^{ου} βιβλίου, βιβλίου που ποτέ δεν μορφοποιήθηκε και δεν είχε ελπίδα να εκδοθεί ποτέ σε έντυπη μορφή.

Το υλικό όμως υπήρχε και ζητούσε τη θέση του ... στο 3^ο βιβλίο.

Ευτυχώς η σύγχρονη τεχνολογία μας επιτρέπει «σχεδόν ανέξοδα» να το δημοσιεύσουμε σε συνέχειες στην ιστοσελίδα μας <http://www.siatistanews.gr>.

Ξεκινούμε τις δημοσιεύσεις με μια «άγνωστη» οικογένεια εκπαιδευτικών του 19^{ου} αιώνα, τους ΑΡΓΥΡΙΑΔΕΣ.

Το καλοκαίρι του 2009 δημοσιεύσαμε στην ιστοσελίδα μας σχετικό ενημερωτικό κείμενο και ο ραδιοφωνικός σταθμός της πόλης μας SieraFM και η εφημερίδα της πόλης μας ΕΦΗΜΕΡΙΣ τα φιλοξένησαν.

Η παρούσα δημοσίευση είναι εκτενέστερη. Περιέχει συγκεντρωμένα βιογραφικά στοιχεία για τους ΑΡΓΥΡΙΑΔΕΣ, τη σταδιοδρομία τους, την εργογραφία τους και κρίσεις άλλων επιστημόνων για αυτούς. Όλα αυτά μέσα από γραπτές πηγές τα σχετικά εδάφια των οποίων αναγράφουμε. Επίσης δηλώνουμε και τη Βιβλιοθήκη στην οποία μπορείτε να βρείτε έργα τους.

Πιστεύουμε πως έτσι αποδίδουμε... δικαιοσύνη ύστερα από ένα σχεδόν αιώνα στην προσφορά αυτής της οικογένειας των εκπαιδευτικών που έμειναν γνωστοί ως ΑΡΓΥΡΙΑΔΕΣ.

Θα πρέπει να σημειώσουμε και το χαρακτηριστικό αυτής της εργασίας: όλες τις πηγές τις προσεγγίσαμε χωρίς να τις επισκεφθούμε παραδοσιακά, με τη φυσική μας παρουσία, αλλά μέσω του διαδικτύου και του ταχυδρομείου για τη βιβλιοθήκη Μυτιλήνης μόνο.

Επειδή με όλη αυτή τη διαδικασία κερδίσαμε χρόνο και ήταν ανέξοδη και πάνω απ' όλα είχε πλούσια αποτελέσματα .... πολλές φορές περισσότερα από όσα αναζητούσαμε και πολλά των οποίων αγνοούσαμε και την ύπαρξή, θεωρήσαμε χρήσιμο για όλους να αναγράψουμε τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις των Βιβλιοθηκών που επισκεφθήκαμε.

Αθήνα – Σιάτιστα Σεπτέμβριος 2010

Θεοδώρα Ζωγράφου-Βώρου

Αικατερίνη Ζωγράφου

01.2. Αργύριος Παπαρρίζος

01.2.1. Βιογραφικά

Όνομα: Παπαρρίζος Αργύριος

[Πελεκάνος 1764- Καστοριά 1852(;)]

Σπουδές: Εράτυρα, Σιάτιστα, Βλαχολίβαδο της Ελασσόνας, Ραψάνη, Αμπελάκια.

Σταδιοδρομία: Δίδαξε στις πόλεις: Εράτυρα, Σιάτιστα, Ραψάνη, Σέρρες, Καστοριά.

Δημοσιευμένο κείμενο: Πανηγυρικός λόγος που εκφώνησε στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου Σιάτιστας στη γιορτή των ευεργετών, το Φεβρουάριο του 1820.

Ο Αργύριος Παπαρρίζος γεννήθηκε στο χωριό Πελεκάνος, του Δήμου Βοΐου του Νομού Κοζάνης, το 1764 και πέθανε, σύμφωνα με κάποιους ερευνητές, στην Καστοριά μάλλον το 1852.

Κατάγεται από την Εράτυρα, του Δήμου Βοΐου του Νομού Κοζάνης. Ο πατέρας του Ρίζος ήταν παπάς και σ' αυτή την επαγγελματική ιδιότητα του πατέρα οφείλεται το επώνυμο Παπαρρίζος.

Στην Ιστορία και στη βιβλιογραφία καταγράφηκε ως Σιατιστεύς, όπως και ο ίδιος υπέγραφε μετά την εγκατάστασή του στη Σιάτιστα, το 1806 κατά τον ερευνητή Βέλκο.

Σπούδασε στην Εράτυρα, στη Σιάτιστα κοντά στον ιερέα Κωνσταντίνο, στο Βλαχολίβαδο της Ελασσόνας κοντά στον Ιωνά Σπαρμιώτη και στη συνέχεια, όντας ο ίδιος δάσκαλος στη Ραψάνη, παρακολούθησε μαθήματα Άλγεβρας στα Αμπελάκια, όπου δίδασκε ο Σπυρίδων Ασάνης.

Και για να πάει από τη Ραψάνη στα Αμπελάκια έκανε ώρες ποδαρόδρομο.

Δίδαξε στις πόλεις: Εράτυρα, Σιάτιστα, Ραψάνη, Σέρρες, Καστοριά.

Η λέξη **δίδαξε** είναι πολύ λίγη, για να χωρέσει τις δραστηριότητες αυτού του φημισμένου παιδαγωγού.

Εκείνη την εποχή η σχέση δασκάλου-μαθητή δεν ήταν η καλύτερη! Η προσφιλέστερη παιδαγωγική μέθοδος ήταν η τιμωρία και η χρήση της βέργας

Ο Παπαρρίζος αντίθετα θεωρούσε και αποκαλούσε τους μαθητές του «παιδιά μου» και παρά τον πολύ μικρό μισθό που έπαιρνε ως δάσκαλος, όχι μόνο δίδασκε αμισθί φτωχούς μαθητές αλλά και τους διέτρεφε μαζί με τα δικά του παιδιά.

Έβγαζε τους μαθητές του στη φύση -τους πήγαινε εκδρομή - και εκεί ξεκινώντας από φαινόμενα, που τα ίδια τα παιδιά έβλεπαν, τους μιλούσε για την ατμόσφαιρα, τα χρώματα και τόσα άλλα...

Στην Καστοριά τον θυμούνται με ευγνωμοσύνη χρόνια μετά το θάνατό του όπως φαίνεται από δημοσίευμα της εποχής: «*Η παρά το Κέλεθρον νέα πόλις Καστορία....οι κάτοικοι αυτής....και διδασκάλους φιλοτιμούνται να έχωσι δοκίμους και ικανούς, οποίος ο προ ολίγων ετών αποθανών Αργύριος, εγκρατέστατος ών της τε Ελληνικής και Λατινικής γλώσσης και των μαθηματικών. Του αιδίδιμου τούτου ανδρός το όνομα μετ' ευγνωμοσύνης θέλει μνημονεύεσθαι ουχί μόνον εν Καστορία και εν ταις πέριξ αυτής κομοπόλεσιν, αλλά και εν Σέρραις, και αλλαχού, όπου την καρποφόρον αυτού διδασκαλίαν έσπειρεν.*»(Παύλου Ιωάννης, **Περιγραφή της εν Μακεδονία Καστορίας,....Πανδώρα**, Σύγγραμμα Περιοδικόν, τόμος 4, τεύχος 87, έτος 1853, σελ. 387).

Στις Σέρρες ως σχολάρχης σε συνεργασία με τους τοπικούς παράγοντες ίδρυσε βιβλιοθήκη, φρόντισε να εκπαιδευτούν νέοι δάσκαλοι στα καινούργια διδασκαλεία που δημιουργούνταν στην τότε ελεύθερη Ελλάδα, στην Αίγινα.

Ελληνιστής, μεγάλος δάσκαλος ο ίδιος, μας έδωσε πολλούς μαθητές άξιους δασκάλους, συνεχιστές του έργου του, ανάμεσα στους οποίους και οι 3 γιοι του. Από δημοσιευμένα κείμενα της εποχής του διακρίνουμε το σεβασμό, το θαυμασμό τη λατρεία των μαθητών στο δάσκαλο Αργύριο Παπαρρίζο.

Παραθέτουμε μόνο ένα δημοσίευμα, την **ΩΔΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΟΦΟΛΟΓΙΩΤΑΤΟΝ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΜΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΑΡΓΥΡΙΟΝ ΠΑΠΑ ΡΙΖΟΥ ΤΟΝ ΣΙΑΤΙΣΤΕΑ**, του μαθητή του Εμμανουήλ Φωτιάδη

*Άλλος Ηρακλής εφάνης ταις ημέραις μας λαμπρός,
εστάλη δε υπ' Ευρυσθέως, του Θεού ο καρτερός,
Ρείθρα ποταμών, παιδείας, και ενδόξου Αρετής
ίνα στρέψη κατά κόπρου αμαθείας της φρικτής.
Γένους δε λαμπρών Ελλήνων νεολαίαν ευγενή
Παρνασσόν δε και προς Μούσας ευκλεώς να οδηγή.
Υδραν δε, απαιδευσίαν, δράκοντα τον φοβερόν,
επτακέφαλον θηρίον να φονεύση το σκληρόν,
Ρητορίας, αντί ζίφου,ς τη οζύτητι τεμών·
καν δ' αναγεννάται άύθις τ' απευκταίον και ωμόν,
Ιολάω πλην, τω πλούτω, χρώμενος συμβοηθώ,
όντως θ' εξάλειψη τούτο το δυσώνυμον κακό.
Θθεν ως εις την Ελλάδα με την χάριν του Θεού
και το φως το ελευθερίας έλαμψεν εξ ουρανού,
Στέφομεν αθανασίας τω στεφάνω και ημείς
τον υιόν του παπα Ρίζου μετά κλέους και τιμής.*

Παντρεύτηκε την Περιστέρα Ιωάννου Μιχαήλ από την Εράτυρα και απέκτησαν 6 παιδιά, το Δημήτριο, το Νικόλαο, τον Αθανάσιο, την Αναστασία, τη Μαλαματή και μια τρίτη κόρη, που δεν ξέρουμε το όνομά της.

Το μόνο γραπτό κείμενο του Αργυρίου, που εντοπίσαμε δημοσιευμένο (στο ΛΟΓΙΟ ΕΡΜΗ του 1820), είναι ο πανηγυρικός λόγος που εκφώνησε στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου Σιάτιστας στη γιορτή των ευεργετών, το Φεβρουάριο του 1820.

Πέθανε υπέργηρος στην Καστοριά πάμφτωχος και φροντίζοντας μέχρι την τελευταία στιγμή την Παιδεία και τα παιδιά του. Χαρακτηριστική είναι η επιστολή του προς το γιο του Νικόλαο τον Ιανουάριο του 1850, δημοσιεύεται στο έργο του Φίλιππου Ζυγούρη, **Ιστορικά σημειώματα περί Σιατίστης και λαογραφικά αυτής**, σελ. χειρ. 318.

«Φίλτατέ μοι Νικόλαε, σε ασπάζομαι πατρικώς.

Έλαβα το από 21 Νοεμβρίου γράμμα σου, ομού και τα φύλλα του Συνεκδήμου ως γράφετε και τα διένειμα άχρι του 10 αριθμού σώα εις όλους τους 18 συνδρομητάς περί δε της χρηματικής αυτών εκπληρώσεως δεν ηξεύρω τι να σας είπω. ... Μοι φαίνεται όμως ότι όλοι είνε απρόθυμοι και εγώ δεν είμαι απαιτητής απαραίτητος, αλλ' οίος να δίδω και τον χιτώνα μου και να λείπω από τοιούτους. Συ βλέπω ότι έχεις χρείαν και ότι επιθυμείς να δανείζησαι ύστερα από ενός χρόνου κόπους σου, ούτε άρα θα ευπορήσης, αμφιβάλλω. ... Εγώ δεν έχω περιττά και αναγκάσθηκα να κοπιάζω εις το γήρας επ' ουτιδανώ τω μισθώ, ... Αν πολύ δυσκολεύησαι λάβε 1000 γρόσια από τον κυρ Αναστάσιον ή Δαμιανόν και τα αποκρίνομαι από τον μισθόν μου τον ουδαμινόν. Τα 20 πεντάδραχμα, όπου μοι έγγραφες να δώσω εις το αρχοντικόν του κυρ Αναστασίου, τα έδωκα από τα 750 του μισθού της παρελθούσης τριμηνίας μου. Ταύτα εν συντόμω και μένω εις την αγάπην σου.

1850, Ιανουαρίου 6, εν Καστορία

ο πατήρ σου Αργ. Π' Ρίζου

Υ.Γ. έλαβον και το από 6 Δεκεμβρίου και ενεχείρισα και το έγκλειστον κατά την επιγραφήν».

Ακολουθεί **πίνακας** με δημοσιευμένα κείμενα που δηλώνουν την παρουσία και δράση του σε διαφόρους τόπους και χρόνους.

01.2.2. Δημοσιευμένα κείμενα που δηλώνουν την παρουσία και δράση του Αργυρίου Παπαρρίζου σε διάφορους τόπους και χρόνους

χρόνος	τόπος	πηγή	κείμενο
1786	Λιβάδι	αναγραφή του ίδιου του Παπαρρίζου σε χειρόγραφο βιβλίο	...εν Λιβαδίω 1786 Δεκεμβ 15....
1812	Σιάτιστα	Κ. Α. Γουναρόπουλος, «Κοζανικά», Πανδώρα, 22 (1871-72), σελ. 536.	Νικόλαος Χατζή Τριανταφυλλίδης.....είτα δε μεταβάς εις Σιάτισταν ηκροάσατο ελληνικών και φιλοσοφικών επί δύο έτη παρά τω σχολάρχη Αργυρίω Ρίζω.....
1813	Σιάτιστα	Σιγάλας Αντώνιος, <i>Από την Πνευματικήν ζωή των ελληνικών κοινοτήτων της Μακεδονίας</i> , Α΄ Αρχαία και βιβλιοθήκαι Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 1939, σελ 25.	Τη <u>16^η Απριλίου 813</u> αρχίσαμεν να παραδιδώμεθα παρά του σοφολογιωτάτου ημών διδασκάλου κυρίου Αργυρίου την παρούσαν επωφελεστάτην εισαγωγήν του Σουγδουρή, Εν <u>Σιατίστη</u> , Ιωάννης Μιχαηλίδης.
1818-1822	Σιάτιστα	<i>Χειρόγραφα Φ. Ζυγούρη</i> σελ. 309 -310.	Επιστολή του Αργυρίου, όπου αναλυτικά αναφέρεται στους μισθούς της τετραετίας <u>1818-1822</u> , μισθούς που πήρε αλλά και περίμενε να εισπράξει από τους Επιτρόπους της Σχολής <u>Σιατίστης</u>
1820	Σιάτιστα	Παρανίκας Ματθαίος Κ., <i>Σχεδιάσμα περί της εν τω ελληνικό έθνει καταστάσεως των γραμμάτων από Αλώσεως Κωνσταντινουπόλεως (1453 μ.Χ.) μέχρι των αρχών της ενεστώσης (10^η) εκατονταετηρίδος</i> σελ.55.	Είτα δε απαντώμεν (<u>εν Σιατίστη</u>) (<u>1820</u>) Σχολάρχην Αργύριον τον Παπα Ρίζου, διδάσκαλον ικανώτατον .
1820	Σιάτιστα	<i>Λογίδριον του εν τη Σχολή Σιατίστης διδασκάλου Αργυρίου, ΛΟΓΙΟΣ ΕΡΜΗΣ</i> 1820, σελ. 368	Ο εγκωμιαστικός λόγος του Αργυρίου Παπαρρίζου για την ευεργέτιδα Βασιλική Νικολάου ... εις την λαμπράν εορτήν της ανακαινίσεως της σχολής...
1823-1830	Σέρρες	Έλλη Αγγέλου-Βλάχου, <i>Η Παιδεία εις τας τουρκοκρατούμενας Σέρρας</i> , εν Αθήναις 1935, σ. 17-22.	....Τον Ζαπέκον διεδέχθη εις την διεύθυνσιν της Σχολής (<u>Σερρών</u>) ο Σιατιστεύς Αργύριος Παπαρίζος (<u>1823-1830</u>) σ. 17 ....Εμαθήτευσεν εις Σιάτισταν πλησίον ενός ιερέως Κωνσταντίνου και εις Βλαχολίβαδον της Ελασσώνος παρά τινι Ιωνά Σπαρμιώτη. Την Άλγεβραν εδιδάχθη από τον ιατρόν Σπυρίδωνα Ασάνην ....Εδίδαξεν επί δεκαπενταετίαν εις την Σιάτισταν και επί εξαετίαν εις την Ραψάνην. Εκείθεν προσεκλήθη εις τας Σέρρας. σελ. 19.

1823-1830	Σέρρες	Αργυριάδης Νικόλαος, <i>Νεκρολογία Εμμανουήλ Φωτιάδη</i> , Φιλολογικός Συνέκδημος 25 Φεβρουαρίου 1849, Φυλλάδιον Στ', σελ. 189.	...κατά την πρώτην εν <u>Σέρραις</u> Σχολαρχίαν του κλεινού διδασκάλου Αργυρίου Παπά Ρίζου εκ Σιατίστης της Μακεδονίας από του 1823-1830 .
1826	Σέρρες	<i>Επιτομή φυσικής ιστορίας</i> , μεταφρασθείσα μεν εκ του λατινικού εις την καθ' ημάς ομιλουμένην απλοελληνικήν γλώσσαν παρά Γεωργ. Δ. Κλήδους, τύποις δ' εξεδόθη δαπάνη Γεωργ. Δ. Ζήση, Τριέστη : [χ.ε.] 1826 .	Συνδρομητής του βιβλίου εν Σέρραις , ο Σοφολογιώτατος διδάσκαλος της Σχολής Κύριος Αργύριος Παππά ρίζου εκ Σιατίστης.
1828	Σέρρες	Στράτης Ευάγγελος Γ., <i>Ιστορία των Εκπαιδευτηρίων Σερρών</i> , Μακεδονικόν Ημερολόγιον του εν Αθήναις Παμμακεδονικού Συλλόγου, του έτους 1909, σελ. 147.	Εν τω 1828 διδάσκει εν Σέρραις τα Ελληνικά γράμματα ο λόγιος Αργύριος, θέμενος και τας βάσεις της Βιβλιοθήκης της Σχολής....
1833	Σιάτιστα	<i>Σοαυΐου Συζητήσεις</i> περί της φυσικής συστάσεως μιας κοινωνίας και μιας γλώσσης, και της αμοτέρων επιρροίας επί τας ανθρωπίνους γνώσεις. Και Σκέψεις περί της συστάσεως μιας καθολικής γλώσσης μετά του περί ψυχής των αλόγων ζώων παραρτήματος του αυτού. Μεταφρασθείσαι εκ του Ιταλικού εις την καθ' ημάς απλοελληνικήν διάλεκτον παρά Εμμανουήλ Φωτιάδου, του εκ Σερρών της Μακεδονίας, και εκδοθείσαι φιλοτίμω δαπάνη των Φιλομούσων συνδρομητών. Εν Βιέννη της Αουστρίας, [1833].	Ο Αργύριος Παπαρίζος αναφέρεται ως συνδρομητής από Σιάτιστα για 5 αντίτυπα.
1833-1835	Σέρρες	Μανουήλ Ι. Γεδεών, <i>Αποσημειώματα Χρονογράφου</i> , εν Αθήναις 1932, σελ. 109.	Κατά τα 1833-35 , τον Αργύριον Γρηγόριος, ο τότε μητροπολίτης Σερρών, είτα (1835-1840) πατριάρχης Κ/πόλεως, εγκατέστησεν σχολάρχην πάλιν εις Σέρρας .....ότε προσεκλήθη διευθυντής της ελληνικής Εμπορικής εν Χάλκη σχολής ο Αργύριος {μετά τον θάνατον Αντωνίου Σηλυμνίου (1833) , ως φαίνεται} .

1834	Καστοριά	Παπά Ρίζος Αργυρίου Δημήτριος, <i>Πύρραμος και Θίσβη</i> , Βιέννη της Αυστρίας 1836 .	Αργύριος Δημητρίω χαίρε.....1834 Φεβρουαρίου 15. Καστοριά....., από την επιστολή του Αργυρίου στο γιο του Δημήτριο και από χειρόγραφο κείμενο σε εσώφυλλο της Σειράς Στοιχειώδους...
1839-1852	Καστοριά	Ζάπτας Παντελής, <i>Σχολεία, Διδάσκαλοι, Λόγιοι της Τουρκοκρατούμενης Καστοριάς</i> , εκδόσεις "Καστοριανή Εστία", Καστοριά 1996, σελ. 33.	...Όπως δε φαίνεται από τα λογιστικά βιβλία της πόλης δίδαξε και για δεύτερη φορά από το 1839 μέχρι το 1852...
1839	Καστοριά	Τσαμίσης Παντελής, <i>Η Καστοριά και τα μνημεία της</i> , Αθήνα 1949, σελ. 84.	Τω 1839 διδάσκει εν τω ελληνικό σχολείω ο εκ Σιατίστης Αργ. Παπαρίζου.....
1844	Καστοριά	Τσαμίσης Παντελής, <i>Η Καστοριά και τα μνημεία της</i> , Αθήνα 1949, σελ. 84.	.....Το 1844 αντί του παραιτηθέντος Αργ. Παπαρίζου....
1850	Καστοριά	Χειρόγραφα Φ. Ζυγούρη σελ. 318	Επιστολή στο γιο του Νικόλαο με ημερομηνία 6 Ιανουαρίου 1850 και ένδειξη " εν Καστοριά "
1851	Καστοριά	Αραβαντινός Παναγιώτης, <i>Βιογραφική Συλλογή Λογίων της Τουρκοκρατίας</i> , Εκδόσεις Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών, Ιωάννινα 1960 σελ. 156.	... Απεβίωσεν δε εις Καστορίαν το 1851 γέρον την ηλικίαν....
1853, λίγα χρόνια πριν	Καστοριά	ΠΑΝΔΩΡΑ , Σύγγραμμα Περιοδικόν, τόμος 4, τεύχος 87, έτος 1853 Περιγραφή της εν Μακεδονία Καστορίας , εκ της του Πουκεβίλλου περιηγήσεως εις την Ελλάδα ερανισθείσα, και μετά τινων προσθηκών αυξηθείσα, υπό Παύλου Ιωάννου, σελ 387.	...(Η Καστοριά) ....Και διδασκάλους φιλοτίμους να έχωσι δοκίμους και ικανούς, οποιός ο προ ολίγων ετών αποθανών Αργύριος. Εγκρατέστατος ων της τε Ελληνικής και Λατινικής γλώσσης και των μαθηματικών.
1853	Καστοριά	Δάρδας Α., <i>Ίδρυση και λειτουργία του Τραμπαντζείου Γυμνασίου Σιατίστης</i> με την εποπτεία της εκκλησίας. Συμβολή στην εκκλησιαστική και εκπαιδευτική ιστορία της Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 1997. Υποσημείωση 62, σελίδα 22 .	Η νεκρολογία, που δημοσιεύθηκε στην «Αμάλθεια» Σμύρνης στις 6 Μαρτίου 1853 αρ. φ. 733, αναφέρει ότι ο Αργύριος πέθανε στις 31 Ιανουαρίου 1853 στη Σιάτιστα, όπου και ετάφη με τιμές. Κατά τη σύντομη αυτή νεκρολογία, ο μεγάλος δάσκαλος δίδαξε επί 60 χρόνια, από το 1790 ως το 1852, 5 χρόνια στα Αμπελάκια, 18 στη Σιάτιστα, 20 στην Καστοριά, 10 στις Σέρρες και 5 στη Σέλιτσα (Εράτυνα).

Πληροφορίες και στο βιβλίο: Βέλκος Γρηγόρης, **Αργύριος Παπαρίζος (1764-1851), Ο μεγάλος Σελιτσιώτης Διδάσκαλος του Γένους**, Αθήνα 1983

01.3. Αργυριάδης Δημήτριος

01.3.1. Βιογραφικά

Όνομα: Αργυριάδης Δημήτριος

Σπουδές: Καστοριά, Σιάτιστα, Σέρρες, Βιέννη...

Σταδιοδρομία: Σχολάρχης σε Κων/πολη, Σιάτιστα, Καστοριά, Κοζάνη, γραμματέας μητροπολιτών -Λαρίσης, Σερρών, Σκοπίων- παρουσιάζει πλούσιο και ποικίλο συγγραφικό έργο με μεταφράσεις και πρωτότυπα έργα.

Ο Δημήτριος Αργυριάδης ήταν ο πρωτότοκος γιος του μεγάλου δασκάλου Αργύριου Παπαρρίζου. Τα παιδιά του Αργύριου υπέγραφαν όχι ως Παπαρρίζου, αλλά ως Αργυριάδαι, από σεβασμό στο μεγάλο πατέρα τους. Εξαίρεση σε ένα μόνο έργο του Δημητρίου, το **Πύρραμος και Θίσβη**, στο οποίο ο Δημήτριος υπογράφει ως Δημήτριος Αργυρίου Παπά Ρίζου.

Ο Δημήτριος Αργυριάδης, λοιπόν, υπήρξε λόγιος εκπαιδευτικός, διακεκριμένος στην εποχή του, ξεχασμένος όμως στη νεότερη Ελλάδα, με εξαίρεση δυο επιστήμονες του χώρου, που έγραψαν μελέτη για το έργο του, το Γεώργιο Βαλέτα, το 1934, και τον Άλκη Αγγέλου, το 1993.

Διδάχτηκε τα εγκύκλια μαθήματα από τον πατέρα του, στην Καστοριά και στη Σιάτιστα. Επίσης στις Σέρρες, όπου, ενώ διδασκόταν στην ελληνική σχολή από τον πατέρα του τη Φιλοσοφία του Κούμα, δίδασκε και ο ίδιος σε μια τάξη της ίδιας σχολής.

Το 1836 φτάνει για συνέχιση των σπουδών του στη Βιέννη, με δικά του έξοδα. Δουλεύει και σπουδάζει σε εκπαιδευτικά κέντρα της Ευρώπης. Μαθαίνει Ιταλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, ιδρύει εκπαιδευτήριο στο Βουκουρέστι, εκδίδει εφημερίδα, **τον Ζέφυρο του Ίστρου**, και ύστερα επιστρέφει για χάρη των γονιών του στην πατρίδα.

Ο Φίλιππος Ζυγούρης, στο έργο του **Ιστορικά σημειώματα περί Σιατίστης και λαογραφικά αυτής**, σημειώνει: «... Στα 1836 ήρθε στη Βιέννη για ευρύτερες σπουδές και ύστερα από ένα έτος, <το> 1837, ζητήθηκε συγχρόνως από Ζέμονα και Οδησό. Αλλά κατά προτροπήν του Βαρόνου Βέλλιου, Μακεδόνας από το Βλάτσι <Βλάστη>, εθνικού μας ευεργέτου, αναλαμβάνει την εκπαίδευση των εγγόνων του Βέλλιου, που βρίσκονταν στη Δακία, παιδιών του ανεψιού του Αλεξάνδρου Στεφ. Βέλλιου». (σελ. χειρ. 312)

Σχολάρχης και αυτός σε Κων/πολη, Σιάτιστα, Καστοριά, Κοζάνη, γραμματέας μητροπολιτών-Λαρίσης, Σερρών, Σκοπίων- παρουσιάζει πλούσιο και ποικίλο συγγραφικό έργο με μεταφράσεις, πρωτότυπα έργα και με μια **Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας** που «λανθάνει»- ξέρουμε δηλαδή ότι γράφτηκε, αλλά δεν έχουμε βρει το χειρόγραφο ή την έντυπη έκδοσή της- και μόνο η περίληψή της έχει δημοσιευτεί από τον ίδιο το Δημήτριο στη μετάφραση του δράματος του Σίλλερ **Η Αυρηλιανή Παρθένος**.

Για το Δημήτριο Αργυριάδη ο μεν Άλκης Αγγέλου αφήνει στο τέλος σχετικής εργασίας του να φανεί η εκτίμηση στο έργο του Αργυριάδη, χαρακτηρίζοντάς τον «**εκλεκτό τέκνο της μακεδονικής γης**», ενώ - πιο γενναϊόδωρος- ο Γ. Βαλέτας θα γράψει : «...του αξίζει μια σημαντική θέση στη νεοελληνική κριτική και στην ιστορία των νεοελληνικών σπουδών».

Ακολουθεί **κείμενο με πληροφορίες** για την «Ιστορία περί Φιλολογίας» του Δημητρίου Αργυριάδη. η **εργογραφία** του, και **πίνακας** με δημοσιευμένα κείμενα που δηλώνουν την παρουσία και δράση του σε διάφορους τόπους και χρόνους

01.3.2. Σχετικά με την «Ιστορία περί Φιλολογίας» του Δημητρίου Αργυριάδη

Για το χειρόγραφο της «Ιστορίας περί Φιλολογίας» δίνει ο ίδιος ο Δ. Αργυριάδης πληροφορίες στο βιβλίο του **Αυρηλιανή Παρθένος**, όπου, στη σελ. 182, αναφέρει: «...εκ της χειρογράφου ημετέρας ιστορίας περί Φιλολογίας ερανισθείσης υπό πολλών ιστοριογράφων της Αρχαιότητος Ελλήνων τε και νεωτέρων Ευρωπαίων...» και στη σελ. 198 δηλώνει: « ... την χειρόγραφον ημετέραν ιστορίαν περί ελληνικής φιλολογίας προσεχώς εκδιδόμενην...».

Αυτής της «Ιστορίας περί Φιλολογίας» περίληψη έγραψε ο Δ. Αργυριάδης το 1845 και τη δημοσίευσε το 1861 ως επίμετρο στο βιβλίο του «Αυρηλιανή Παρθένος» με τίτλο *ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΑΣ*, η οποία αρχίζει ως εξής: «*Επίτομος εκδρομή εις το περί Ελληνικής ποιήσεως εκ της χειρογράφου ημετέρας ιστορίας περί Φιλολογίας....*», σελ. 182.

Το 1934 ο Γ. Βαλέτας αυτή την περίληψη (που ο ίδιος την ονομάζει «ιστορική επισκόπηση των ελληνικών γραμμάτων από τον Όμηρο ίσαμε τον Κάλβο και το Σολωμό») την παρουσίασε και τη σχολίασε επαινετικά σε εργασία του με τον τίτλο «**Ένα άγνωστο Δοκίμιο Ιστορίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας**», Αθήνα 1934, στο περιοδικό «Εργασία».

Αξιολογώντας το έργο αυτό ο Βαλέτας γράφει: «Με όλες τις ελλείψεις του, έχει μεγάλη σημασία στην οργανική εξέλιξη της νεοελληνικής φιλολογίας (όχι λογοτεχνίας) και κριτικής». Και προσθέτει ότι το έργο του είναι σημαντικό για τρεις λόγους: για το χρόνο που το έγραψε, για τον τρόπο που έγραψε, για τις απόψεις του για το Σολωμό.

Ο Αργυριάδης είναι ο πρώτος που μας έδωσε μια Γραμματολογία των ελληνικών Γραμμάτων με σκοπό καθαρά φιλολογικό και γραμμένο στα ελληνικά για τους ανθρώπους του τόπου του.

Σημασία μεγάλη έχει ο τρόπος που έγραψε. Έκανε μια επισκόπηση όλης της ιστορίας των ελληνικών γραμμάτων όλων των εποχών, από την αρχαιότητα ως τα νεότερα χρόνια, από τους ύμνους του Ορφέα ως την ποίηση του Σολωμού και έδειξε την διαδοχή και τη συνέχεια της πνευματικής ζωής του τόπου μας.

Τρίτο σημαντικό στοιχείο της εργασίας του είναι η αξία που αναγνώρισε ο Αργυριάδης στην ποίηση του Σολωμού. Σε μια εποχή που όλοι αγνοούσαν τον Σολωμό, αυτός τον ξεχώρισε «προφητικά προαναγγέλλοντας τον ποιητάρχη της νέας Ελλάδας, τον «κλασικό ποιητή».

Και κλείνει τη σύντομη κριτική παρουσίαση ο Βαλέτας σημειώνοντας για τον Αργυριάδη: «του αξίζει μια σημαντική θέση στη νεοελληνική κριτική και στην ιστορία των νεοελληνικών σπουδών και του αξίζει ακόμα μια λεπτομερής μονογραφία για τη ζωή και το έργο του σημαντικού αυτού ανθρώπου, που έμεινε παραγνωρισμένος τόσα χρόνια, ένα σχεδόν αιώνα».

(Φωτοτυπημένο ανάτυπο της εργασίας αυτής μας προμήθευσε από τη Δημόσια Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης ο κ. Αλφόνσος Δελής.)

Το αρχικό όμως και πλήρες έργο του Αργυριάδη «Ιστορία περί Φιλολογίας...» δεν ξέρουμε αν εκδόθηκε, παραμένει μέχρι σήμερα «λανθάνον», κατά την έκφραση του Άλκη Αγγέλου στην εισήγηση του: *Μία λανθάνουσα Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, στον τόμο Πρακτικά Α' Συνεδρίου, Κοζάνη Σεπτέμβριος 1993, με θέμα "Η Κοζάνη και η περιοχή της, Ιστορία-Πολιτισμός".

01.3.3. Εργογραφία Δημητρίου Αργυριάδη

α/α	Συγγραφέας	Τίτλος	Βιβλιοθήκη
1	Παπά Ρίζος Δημ. Αργυρίου	<i>Πύρραμος και Θίσβη</i> , τραγωδία εις πέντε πράξεις, η προσετέθησαν και τινα ποιημάτια συντεθέντα μεν υπό Δημ. Αργυρίου Παπά Ρίζου του εκ Σιατίστης, εν Βιέννη της Αυστρίας 1836.	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας και Διαδίκτυο
2	Αργυριάδες	<i>Γεωγραφία</i> ,εκτεθείσα μεν γαλλιστί υπό Αδριανού Βάλβι, ερμηνευθείσα δε δια χρήσιν των Ελλήνων υπό Κ. Μ. Κούμα. Μετά δε την αυτού αποβίωσιν αναθεωρηθείσα και με την γ' έκδοσιν του Γαλλικού πρωτοτύπου παραβληθείσα εξεδόθη επιστασία και διορθώσει των Αυταδέλφων Δ. και Ν. Αργυριαδών, εν Βιέννη της Αυστρίας 1838.	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας και Διαδίκτυο
3	Αργυριάδες	<i>Πρακτικά του ευγενεστάτου βαρώνου κυρίου Κωνσταντίνου Μπέλλιον Μακεδόνας</i> , συλλεγέντα υπό των Αυταδέλφων Δ. και Ν. Αργυριαδών των εκ Σιατίστης της Μακεδονίας, εν Βιέννη της Αουστρίας 1838.	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας και Διαδίκτυο
4	Αργυριάδης Δημήτριος	Εφημερίδα <i>Ζέφυρος του Ίστρου</i> , Βουκουρέστι 1841. [Το αναφέρει ο Γ. Βαλέτας, περιοδικό ΕΡΓΑΣΙΑ, Αθήνα 1934, το αναφέρει και ο ίδιος ο Δ. Αργυριάδης στη σελίδα 205 του έργου του <i>Αυρηλιανή Παρθένος</i> .] Δρούλια Λουκία-Κουτσοπανάγου Γιούλα, (επιμέλεια), Εγκυκλοπαίδεια του Ελληνικού Τύπου 1784-1974, τόμος 2ος, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών-103, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα 2008.	(Ανατύπωση του άρθρου του Γ. Βαλέτα υπάρχει στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης.)
5	Αργυριάδης Δημήτριος	<i>Συλλογή των προλεγόμενων του αοιδίμου Κοραή</i> όσα μέχρι τούδε δεν ετυπώθησαν εις τόμον ίδιον. Προς χρήσιν των φιλογενών Ελλήνων. Τμήμα πρώτον τα εις τον Όμηρον προλεγόμενα, εν Αθήναις 1842.	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας και Διαδίκτυο
6	Αργυριάδης Δημήτριος	<i>Η Αυρηλιανή Παρθένος του Γερμανού ποιητού Φρ. Σίλλερ</i> , εν η προσετέθη η βιογραφία του Ποιητού και επίτομος Ιστορία της Γερμανικής Φιλολογίας, ως και της Αρχαίας και Νεωτέρας Ελληνικής ποιήσεως, προς δε και ιστορικά τινες σημειώσεις. Μεταφρασθείσα υπό Δ. Αργυριάδου, εν Αθήναις 1861.	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας και Διαδίκτυο

7	Αργυριάδης Δημήτριος	<i>Λόγος επικήδειος εις το επέτειον μνημόσυνον του αιιδίμου Θεοδώρου Μανούσου Σιατιστέως</i> , Καθηγητού της Ιστορίας εν τω Οθωνείω Πανεπιστημίω, εν Αθήναις 1862.	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας και Διαδίκτυο
8	Αργυριάδης Δημήτριος	<i>Λεξικόν Γεωγραφικόν</i> , εν Θεσσαλονίκη 1868.	Διαδίκτυο
9	Αργυριάδης Δημήτριος	<i>Αισώπειοι μύθοι εμμέτρως εκπεφρασμένοι</i> , εν Κωνσταντινουπόλει 1875.	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας και Διαδίκτυο
10	Αργυριάδης Δημήτριος	<i>Ιστορία περί <ελληνικής> φιλολογίας.</i> [Γ. Βαλέτας, περιοδικό ΕΡΓΑΣΙΑ, Αθήνα 1934, λανθάνει]	Λανθάνει. (Ανατύπωση του άρθρου του Γ. Βαλέτα υπάρχει στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης.)
11	Αργυριάδης Δημήτριος	<i>Μαρία Στουάρτη</i> , τραγωδία, μετάφραση εκ του Γερμανικού. [Κ.Α. Γουναρόπουλος, άρθρο με τίτλο ΚΟΖΑΝΙΚΑ στο περιοδικό Πανδώρα, τόμος ΚΒ', φυλλάδιο 527 της 1 Μαρτίου 1872, σελίδα 537.]	Διαδίκτυο

01.3.4. Δημοσιευμένα κείμενα που δηλώνουν την παρουσία και δράση του Δημητρίου Αργυριάδη σε διαφόρους τόπους και χρόνους

χρόνος	τόπος	πηγή
1805	Γεννήθηκε στη Σιατίσι-τα(;)	Λιούφης Παναγιώτης, Ιστορία της Κοζάνης , εν Αθήναις 1924, σελ. 228. Ενώ ο Γ. Βέλκος, Αργύριος Παπαρίζος (1764-1851) , Ο μεγάλος Σελιτσιώτης Διδάσκαλος του Γένους, Αθήνα 1983, σελ. 109 δέχεται πατρίδα του τη Σελίτζα(Εράτυρα) στηριζόμενος στο «Βιβλίο τελέσεως γάμων και βαπτίσεων της χώρας Σελίτζης», το οποίο υπάρχει στο ναό του Αγίου Νικάνορα Εράτυρας.
1823	Λάρισα	Επιστολή του Δημητρίου στον πατέρα του από Λάρισα με ημερομηνία 21/3/1823. Χειρόγραφο Φ. Ζυγούρη, σελ. 315.
1824	Σέρρες	Μαθητής της Σχολής Σερρών. Αναφέρεται στο άρθρο του Ι. Βασδραβέλλη « Διάφοροι οικογένειαι των Σερρών, Μελνίκου και μοναστηρίου Ρίλας κατά το έτος 1824 », στο περιοδικό Μακεδονικά 7 , σελ. 370. Σημείωση: Ο κατάλογος του άρθρου είναι ίδιος με τον κατάλογο συνδρομητών του βιβλίου Επιτομή φυσικής ιστορίας , του Γεωργίου Κλήδους, που δημοσιεύτηκε το 1826.
1826	Σέρρες	Μαθητής της Σχολής Σερρών. Αναφέρεται ως συνδρομητής του βιβλίου Επιτομή φυσικής ιστορίας , μεταφρασθείσα μεν εκ του λατινικού εις την καθ' ημάς ομιλουμένην απλοελληνικήν Γλώσσαν, παρά Γεωργίου Δ. Κλήδους, τύποις δ' εξεδόθη δαπάνη Γεωργίου Δ. Ζήση, εν Πέστη 1826.
1836	Κων/πολη	Υπογράφει σε επιστολή προς τον πατέρα του στην εισαγωγή του βιβλίου του Πόρραμος και Θίσβη , τραγωδία εις πέντε πράξεις, η προσετέθησαν και τινα ποιημάτια συντεθέντα μεν υπό Δημ. Αργυρίου Παπά Ρίζου του εκ Σιατίστης..., εν Βιέννη της Αυστρίας 1836. 12 Απριλίου 1836 .
1838	Βιέννη	Υπογράφει την εισαγωγή του βιβλίου: Πρακτικά του Ευγενεστάτου Βαρόνου κυρίου Κωνσταντίνου Μπέλλιου Μακεδόνας , συλλεγέντα υπό των Αυταδέλφων Δ. και Ν. Αργυριαδών των εκ Σιατίστης της Μακεδονίας, εν Βιέννη της Αουστρίας 1838. 5 Μαΐου 1838 .
1838	Βιέννη	Υπογράφει την εισαγωγή του βιβλίου: Γεωγραφία , εκτεθείσα μεν γαλλιστί υπό Αδριανού Βάλβι, ερμηνευθείσα δε διά την χρήσιν των Ελλήνων υπό Κ. Μ. Κούμα. Μετά δε την αυτού αποβίωσιν αναθεωρηθείσα και με την γ' έκδοσιν του Γαλλικού πρωτοτύπου παραβληθείσα εξεδόθη επιστασία και διορθώσει των Αυταδέλφων Δ. και Ν. Αργυριαδών, εν Βιέννη της Αυστρίας 1838. Ιούλιος 1838 .
1838-1840	Βουκουρέστι	Το σημειώνει ο ίδιος στη σελίδα 205 του βιβλίου του Η Αυρηλιανή Παρθένος του Γερμανού ποιητού Φρ. Σίλλερ, εν η προσετέθη η βιογραφία του Ποιητού και επίτομος Ιστορία της Γερμανικής Φιλολογίας, ως και της Αρχαίας και Νεωτέρας Ελληνικής ποιήσεως, προς δε και ιστορικά τινες σημειώσεις. Μεταφρασθείσα υπό Δ. Αργυριάδου, εν Αθήναις 1861.

1844	Καστοριά	Πολύ πιθανή η διάρκεια της σχολαρχίας στην Καστοριά 1844-1850. Προκύπτει με συνδυασμό των πληροφοριών από (1) το βιβλίο του Τσαμίση Παντελή, <i>Η Καστοριά και τα μνημεία της</i> , Αθήνα 1949, σελ. 84, (2) το βιβλίο του Αργυριάδη Δημητρίου, <i>Η Αυρηλιανή Παρθένος</i> , του Γερμανού ποιητού Φρ. Σίλλερ, εν η προσετέθη η βιογραφία του Ποιητού και επίτομος Ιστορία της Γερμανικής Φιλολογίας, ως και της Αρχαίας και Νεωτέρας Ελληνικής ποιήσεως, προς δε και ιστορικά τινες σημειώσεις. Μεταφρασθείσα υπό Δ. Αργυριάδου, Εν Αθήναις 1861, σελ. 205, (3) το βιβλίο του Λιούφη Παναγιώτη <i>Ιστορία της Κοζάνης</i> , εν Αθήναις 1924, σελ. 226 κ. ε. (4) τα χειρόγραφα του Φ. Ζυγούρη, σελ. 318. Τις χρονολογίες 1844-1851 και 1857 για διδασκαλία στην Καστοριά αναφέρει στη σελ. 34 ο Ζάπτας Παντελής στο βιβλίο του: <i>Σχολεία, διδάσκαλοι, Λόγιοι της Τουρκοκρατούμενης Καστοριάς</i> , στηρίζεται σε χειρόγραφο του Χρυσού Καραγκούνη.
1845	Κοζάνη	Δήλωση του ίδιου του Δημητρίου, στη σελ. 208 της <i>Αυρηλιανής Παρθένου</i> .
1846	Σιάτιστα	Δήλωση του ίδιου του Δημητρίου σε ηρωελεγείο, σχέδιο του οποίου υπάρχει στη σελ. 65 του βιβλίου του Μουτσόπουλου: <i>Τα Αρχοντικά της Σιάτιστας</i> , [χωρίς τόπο έκδοσης, χωρίς χρονολογία] .
1850-1853	Κοζάνη	Λιούφης Παναγιώτης, <i>Ιστορία της Κοζάνης</i> , εν Αθήναις 1924, σελ. 226.
1853, 1858	Σιάτιστα	<i>Φεραυγής γραμματική πρακτική της παλαιάς Ελληνικής Γλώσσης</i> , Συνταχθείσα εις την νέαν Ελληνικήν κατά την μεθοδικωτάτην Λατινο-Γερμανικήν του Βρεδέρου υπό Βασιλείου Π. π. Ευθυμίου Κωνσταντζιώτου. Εκ της Τυπογραφίας του Ιω. Βαρθολ. Τζβεκίου, πρώην Βενδώτου. Εν Βιέννη της Αουστρίας, 1811. Σε εσωτερικά φύλλα του βιβλίου αυτού, το οποίο υπάρχει στη Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας, υπάρχει αφιερωματικό κείμενο με υπογραφή Δημήτριος Αργυριάδης, Σχολάρχης Ελληνικής Σχολής Σιατίστης και χρονολογία <1>853, και σε παρόμοιο κείμενο άλλης σελίδας <1>858. Χειρόγραφα Φ. Ζυγούρη, σελ. 313.
1858-1861	Κοζάνη	Λιούφης Παναγιώτης, <i>Ιστορία της Κοζάνης</i> , εν Αθήναις 1924, σελ. 226.
1861-1865	Σιάτιστα	Τουλάχιστο. Συμπέρασμα από αντίγραφο λογαριασμού της Ελληνικής σχολής Σιατίστης, το οποίο έχει ο Φ. Ζυγούρης στη σελ. 666 του χειρογράφου του.
1862	Σιάτιστα	Εκφωνεί τον <i>επικήδειο λόγο εις το επέτειον μνημόσυνον του αοιδίμου Θεοδώρου Μανούσου Σιατιστέως, καθηγητού της Ιστορίας εν τω Οθωνείω Πανεπιστημίω</i> . Ο επικήδειος αυτός λόγος τυπώθηκε στην Αθήνα το 1862. 24 Ιανουαρίου 1862.
1868	Θεσσαλονίκη	Υπογράφει την «ανακοίνωση» της εκτύπωσης του Α΄ φυλλαδίου του έργου του <i>Λεξικόν Γεωγραφικόν</i> , εν Θεσσαλονίκη 1868. 18 Απριλίου 1868.
1875	Κων/πολη	Υπογράφει την εισαγωγή του βιβλίου του <i>Αισώπειοι μύθοι εμμέτρως εκπεφρασμένοι</i> , εν Κωνσταντινουπόλει 1875. 26 Ιουλίου 1875.

01.4. Αργυριάδης Νικόλαος

01.4.1. Βιογραφικά

Όνομα: Αργυριάδης Νικόλαος

[Σιατίστα 1812- Αθήνα 1892]

Σπουδές: Μαθητής του πατέρα του στην αρχή ο Νικόλαος συνέχισε σπουδές στη Βιέννη

Σταδιοδρομία: Διευθυντής του Γυμνασίου Μυτιλήνης, Γυμνασιάρχης στη Λαμία και Σχολάρχης στις Σέρρες και στο Λεωνίδιο. Συγγραφέας και μεταφραστής λογοτεχνικών έργων.

Ένας άλλος γιος του Αργυρίου Παπαρίζου ήταν ο **Νικόλαος**.

Γλωσσομαθέστατος, αναφέρεται ως ένας από τους πρώτους δασκάλους της Γερμανικής γλώσσας στην Αθήνα. Κάτοχος, εκτός των ευρωπαϊκών γλωσσών, και της Τουρκικής. Ο Φίλιππος Ζυγούρης αναφέρει ότι στην Κων/πολη ο Νικόλαος μετέφρασε αρχαία ελληνικά κείμενα στην τουρκική γλώσσα σε συνεργασία με το Χαλήλ πασά, Διοικητή του Σαντζακίου των Σερβίων αργότερα, στα τέλη του 19^{ου} αι.

Μαθητής του πατέρα του στην αρχή ο Νικόλαος συνέχισε σπουδές στη Βιέννη.

Πολυμαθέστατος, εξέδιδε για μικρό χρονικό διάστημα στην Κων/πολη και εφημερίδα με τον τίτλο **ΗΛΙΟΣ**.

Αναφέρεται ότι διατηρούσε ιδιωτική σχολή στην Αθήνα το 1842.

Ήταν ένας από τους αξιόλογους δασκάλους της εποχής του. Υπήρξε Διευθυντής του Γυμνασίου Μυτιλήνης, Γυμνασιάρχης στη Λαμία και Σχολάρχης στις Σέρρες και στο Λεωνίδιο.

Χαρακτηριστικό για την παρουσία του στη Μυτιλήνη το απόσπασμα από την **Ιστορία της Λέσβου**, έκδοση του Συνδέσμου Φιλολόγων Ν. Λέσβου, Μυτιλήνη 1995,σελ. 170, 172. που ακολουθεί:

«Στο τέλος του 1840 το νέο Γυμνάσιο ήταν έτοιμο για να λειτουργήσει. Έμεινε όμως κλειστό μέχρι το 1842, εξαιτίας της έλλειψης διδακτικού προσωπικού. Το 1843 προσκαλείται από την Αθήνα ο λόγιος Νικόλαος Αργυριάδης ως Γυμνασιάρχης του νέου Γυμνασίου. Γρήγορα όμως ήρθε σε σύγκρουση με το Μητροπολίτη Μυτιλήνης Μελέτιο, οπότε αναγκάστηκε, μετά από δυο χρόνια, να παραιτηθεί δυσανεστημένος.

Στα 1845, αφού στο μεταξύ είχε αντικατασταθεί ο Μελέτιος από το Μητροπολίτη Καλλίνικο, ο Αργυριάδης επανήλθε με πρόσκληση της εφορείας των Σχολείων και ανέλαβε πάλι τη διεύθυνση του Γυμνασίου, που την εποχή εκείνη είχε 4 τάξεις με 130 μαθητές. Στη Μυτιλήνη έμεινε προσφέροντας τις πολύτιμες υπηρεσίες του ως το τέλος του 1847, οπότε και έφυγε οριστικά.»

Ο Νικόλαος Αργυριάδης εργάζεται μέχρι τα βαθειά του γεράματα, το 1883 διορίζεται Σχολάρχης στο Ελληνικό Σχολείο Λεωνιδίου.

Στο Πρωτόκολλο εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων του σχολείου αυτού ο κ. Κορολόγος Αριστείδης, προϊστάμενος στο Γ.Α.Κ. Τοπικό Ιστορικό Αρχείο Λεωνιδίου, εντόπισε αίτηση του σχολείου προς το Υπουργείο Παιδείας με ημερομηνία 25/9/1885 στην οποία ο προϊστάμενος του σχολείου ζητά και άλλο ελληνοδιδάσκαλο «..του ετέρου ημών Ν. Αργυριάδου υπεργέρου όντος... και ουδαμού δυναμένου βοηθήσαι άλλην τάξιν...».

Τον Ιούνιο του 1886, τουλάχιστο 74 χρονών, υπογράφει το Γενικό Έλεγχο ετησίας προόδου των μαθητών.

Ο Φίλιππος Ζυγούρης στα **Ιστορικά σημειώματα περί Σιατίστης και λαογραφικά αυτής** σελ. χειρ. 317. Σημειώνει:

«Ο Νικόλαος ήτο πολύ πεισματάρης, που κατήντησε να εξισλαμισθεί από πείσμα, αν μη από περιέργεια να γνωρίσει τα τυχόν μυστηριώδη της θρησκείας του Ισλάμ. Στα τέλη του βίου <του> μετανόησε και ζήτησε συγχώρηση από τη Μ<εγάλη> Εκκλησία.

Ζούσε στις Αθήνας, όπου και απέθανε, πτωχότατος, αφού σε όλη τη ζωή του δεν κατόρθωσε ποτέ να ευπορήσει.»

«Συγγραφέας και διδάσκαλος ωφελιμώτατος» χαρακτηρίζεται από συγχρόνους του.

Σημαντικές είναι οι μεταφράσεις του λογοτεχνικών έργων γερμανικών, γαλλικών και αγγλικών.

Θα αναφερθούμε σύντομα στη φιλολογική παρουσία του Νικολάου Αργυριάδη σε δυο περιοδικά της εποχής του, τον **Εραμιστή** και το **Φιλολογικό Συνέκδημο**.

Στη Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας υπάρχουν τεύχη των περιοδικών αυτών, δωρεά του μεγάλου ευεργέτη της Σιάτιστας, και όχι μόνον, καθηγητή της Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Θεοδώρου Μανούση.

Το περιοδικό **Εραμιστής** είναι συνέχεια του περιοδικού «**Ευρωπαϊκός Εραμιστής**». Εκδιδόταν στην Αθήνα από το 1840 ως το 1843 υπό τη διεύθυνση του Εμμανουήλ Αντωνιάδη στο τυπογραφείο του ίδιου. Η έκδοσή του περιοδικού με τίτλο «**Ευρωπαϊκός Εραμιστής**» διακόπηκε το 1841 και το περιοδικό επανεκδόθηκε τον Μάιο του 1842 με τίτλο **Εραμιστής**. Στην έκδοση του **Εραμιστή** μεταξύ των συνεργατών είναι ο Ν. Αργυριάδης.

Ενδεικτικός των συνεργατών και ο τίτλος του:

«ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ, ήτοι συλλογή διατριβών πρωτοτύπων και μεταφραζομένων εκ των αρίστων περιοδικών συγγραμμάτων, παρά των κυρίων Αργυριάδου Ν., Αργυροπούλου Π., Βέλλιου Γ., Δόσιου Κ., Δρόσου Δ., Ζέζου Κ., Ηρακλείδου Κ., Ιωάννου Φ., Καλλιγά Π., Κοντογόνου Κ., Λάνδερερ Ε., Λεβαδέως Ν., Λεβίδου Κ., Μάνου Ν., Μανούσου Θ., Μαυρογιάννου Κ., Μαυροκορδάτου Γ., Πιτσιπίου Κ., Ραγκαβή Α., Ρενιέρου Μ., Σίμου Ε., Στρούμπου Δ. κ.λπ.»

Στην προκήρυξη για την επανέκδοση του περιοδικού το 1842 ο εκδότης Εμ. Αντωνιάδης μεταξύ των άλλων σημειώνει:

«Γενόμενοι εξ αρχής συνεργοί εις την αφιλοκερδή προθυμίαν των κατά πρώτον αναλαβόντων την και ήδη άμισθον σύνταξιν του μόνου ιδίως φιλολογικού της Ελλάδος περιοδικού συγγραμματος, και πληροφορηθέντες, εκ των πραγμάτων αυτών, του έργου το κατά πολλούς λόγους χρήσιμον, ως συντελούντος και εις της γλώσσης την μόρφωσιν και, το κυριώτερον, εις των κοινωφελών γνώσεων την εύκολον και ταχείαν διάδοσιν εις εκείνην μάλιστα την τάξιν και ηλικίαν των αναγνωστών, εις τους οποίους των σχολείων η φοίτησις είναι δυσχερής και ανοίκειος, δεν εδιστάσαμεν παντελώς να γίνωμεν και πάλιν όργανα του ζήλου της νέας των παλαιών και νέων συντακτών ομάδος και να αναδεχθώμεν την δαπάνην και την φροντίδα της εκτύπώσεως μ' όλα τα εμπόδια όσα απαντά των αρτισυστάτων έργων η ευδοκίμησις, ελπίζοντες να εύρωμεν εις την φιλομάθειαν του κοινού ικανήν συνδρομήν και βοήθειαν.»

Κάποια από τα περιεχόμενα των τόμων του 1842:

- ◆ Π. Αργυροπούλου: ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ. Περί Δημοτικών και επαρχιακών θεσμών προ της Επαναστάσεως, σελ. 69.
- ◆ Ε. Λάνδερερ: Περι ζωγραφικής των αρχαίων, σελ. 688.
- ◆ Θ. Μανούσου: Λόγος εισαγωγικός των εν τω Πανεπιστημίω Αθηνών κατά την χειμερινήν εξαμηνίαν του 1842-1843 περί μέσης και νέας Ιστορίας μαθημάτων του καθηγητού Θ. Μανούσου, σελ. 452.

Το περιοδικό «**Φιλολογικός Συνέκδημος**, σύγγραμμα περιοδικόν υπό λογίων ανδρών συντασσόμενον», έχει την εκδοτική σφραγίδα του ίδιου του Νικολάου Αργυριάδη. Το πρώτο τεύχος εκδίδεται το Δεκεμβριο του 1849 στο τυπογραφείο, Χ. Νικολαΐδου Φιλαδελφέως.

Κάποια από τα περιεχόμενα του:

- ◆ Λόγος του αρχιμανδρίτου και καθηγητού της Θεολογίας Κυρίου ΜΙΣΑΗΛ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ, εκφωνηθείς τη λ' Ιανουαρίου, αωμθ' τελουμένου του μνημοσύνου των φιλογενώς και φιλοτίμως υπέρ του Ελληνικού πανεπιστημίου συνδραμόντων, σελ. 161-176.

- ◆ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ , ήτοι περί του προς την παιδείαν ζήλου των Ιωαννιτών, έτι δε και περί Δωδώνης, υπό ΑΛΕΞΙΟΥ ΠΑΛΛΗ καθηγητού της Ιατρονομικής εν τω του Όθωνος Πανεπιστημίω, σελ. 285-290.
- ◆ ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ (Καλυδόνος εν Αιτωλία. Αχρίδος κ.λπ. της Μακεδονίας) ΤΕΩΣ ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ υπό του καθηγητού ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΙΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, σελ. 290-299.
- ◆ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ και ιδίως περί Θεσσαλονίκης υπό ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΡΓΥΡΙΑΔΟΥ σελ. 299-304.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει... η πορεία του βιβλίου του Νικολάου Αργυριάδη «*Νεώτατα της Ελλάδος κατά της Ασίας τρόπαια*. Ήτοι βιογραφία των νεωτάτων Ελλήνων Ηρώων, των εν τω υπέρ της ελευθερίας ιερώ αγώνι διαπρεψάντων. Τμήμα α! περιέχον την βιογραφίαν του Κ. Κανάρη υπό Ν. Α. του Μαραθώνιου, και την εικόνα του Ήρωος, εν Λειψία της Σαξωνίας 1835».

Η πρώτη «προκήρυξις»/αναγγελία για την έκδοσή του έγινε το Μάρτιο του 1831.

Η πρώτη έκδοση, το 1835, έγινε από τον ίδιο το Ν. Αργυριάδη με τη βοήθεια συνδρομητών στη Λειψία με όνομα συγγραφέα Ν. Α. Μαραθώνιος. Το ότι ο Ν. Α. Μαραθώνιος είναι ο Νικόλαος Αργυριάδης δηλώνουν οι Δ. Γκίνης και Β. Μέξης στο βραβευμένο από την ελληνική Ακαδημία έργο τους: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1800-1863.

Το 1902 ο εκδότης Κουσολινος στην Αθήνα το επανεκδίδει με την ακόλουθη παρατήρηση/πρόλογο: «*Η παρούσα του ενδόξου Ψαριανού πυρπολητού και Ναυάρχου βιογραφία, ... και-τοι εξεδόθη κατά τα πρώτα της παλιγγενεσίας έτη και εν ξένη γη είνε ουχ ήττον τοσούτον ακριβής και μετά τόσου ενθουσιασμού γεγραμμένη, ώστε θα ήτο λίαν λυπηρόν, αν μη ανετυπούτο.....*».

Ακολουθεί η **εργογραφία** του Νικολάου Αργυριάδη και **πίνακας** με δημοσιευμένα κείμενα που δηλώνουν την παρουσία και δράση του σε διάφορους τόπους και χρόνους

01.4.2. Εργογραφία Νικολάου Αργυριάδη

α/α	Συγγραφέας	Τίτλος	Πηγή
1	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>Νεώτατα της Ελλάδος κατά της Ασίας τρόπαια.</i> Ήτοι βιογραφία των νεωτάτων Ελλήνων Ηρώων, των εν τω υπέρ της ελευθερίας ιερῷ αγώνι διαπρεψάντων. Τμήμα α! περιέχον την βιογραφίαν του Κ. Κανάρη υπό Ν. Α. του Μαραθωνίου, και την εικόνα του Ήρωος, εν Λειψία της Σαξωνίας 1835.	Διαδίκτυο
2	Αργυριάδες	<i>Γεωγραφία</i> , εκτεθείσα μεν γαλλιστί υπό Αδριανού Βάλβι, ερμηνευθείσα δε δια χρήσιν των Ελλήνων υπό Κ. Μ. Κούμα. Μετά δε την αυτού αποβίωσιν αναθεωρηθείσα και με την γ' έκδοσιν του Γαλλικού πρωτοτύπου παραβληθείσα εξεδόθη επιστασία και διορθώσεσι των Αυταδέλφων Δ. και Ν. Αργυριαδών, εν Βιέννη της Αυστρίας 1838.	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας, Διαδίκτυο
3	Αργυριάδες	<i>Πρακτικά του ευγενεστάτου βαρόνου κυρίου Κωνσταντίνου Μπέλλιου Μακεδόνο</i> , συλλεγέντα υπό των Αυταδέλφων Δ. και Ν. Αργυριαδών των εκ Σιατίστης της Μακεδονίας, εν Βιέννη της Αυστρίας 1838.	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας, Διαδίκτυο
4	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>Υιός της πατρίδος</i> , σύγγραμμα ηθικόν καί θρησκευτικόν εκδιδόμενον υπό Ν. Αργυριάδου, εν Αθήναις 1841. (περιοδικό)	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας
5	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>Εραμιστής</i> , ήτοι, συλλογή διατριβών πρωτοτύπων και μεταφραζομένων εκ των αρίστων περιοδικών συγγραμμάτων παρά των κυρίων Αργυριάδου Ν. κ.ά., εν Αθήναις 1842.	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας, Διαδίκτυο
6	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>"Μακεδονικά και ιδίως περί Θεσσαλονίκης"</i> , Φιλολογικός Συνέκδημος, σύγγραμμα περιοδικόν υπό λογίων ανδρών συντασσόμενον αρ. 7-8, εν Αθήναις 31 Μαρτίου 1849.	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας
7	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>Φιλολογικού Συνεκδήμου πάρεργα, ή επιτομή της του Μωάμεθ βιογραφίας</i> , μεταφρασθείσα εις την ελληνικήν διάλεκτον πιστώσ και κατά λέξιν....., Εν Κων/πόλει και Αθήναις 1850.	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας
8	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>Η Φωνή της Πατρίδος</i> , εν Κωνσταντινουπόλει 1863.	Διαδίκτυο
9	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>Περικλής</i> , Εθνικόν Μυθιστόρημα. Εκδιδόντος Ν. Αργυριάδου..., Τ.1, Εν Κωνσταντινουπόλει 1863.<μετάφραση εκ του αγγλικού> ///μετάφραση εκ του αγγλικού σημειώνει ο Γεδεών στο βιβλίο του: Απόγραφα Χρονογράφου// το ίδιο και στην εισαγωγή της πρώτης έκδοσης ο ίδιος ο Νικόλαος	Διαδίκτυο

10	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>Ευριπίδου Ιππόλυτος</i> , μεταφρασθείς εις την καθομιλουμένην υπό Ν. Αργυριάδου, εν Κωνσταντινουπόλει 1865.	Διαδίκτυο
11	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>Τα χρήματα του Διαβόλου</i> .Δράμα εις πράξεις τρεις, μεταφρασθέν εκ του Ιταλικού υπό Ν. Αργυριάδου, εν Κωνσταντινουπόλει 1865.	Διαδίκτυο
12	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>Ουατικανού απόκρυφα ή τα κρύφια και φανερά εγκλήματα του Παπισμού</i> . Σύγχρονοι και ιστορικά εικόνες. Υπό Θεοδώρου Γρεισιγγέρρου. Εκ της τετάρτης εκδόσεως του Γερμανικού πρωτοτύπου, εξελληνίσαντος Ν. Αργυριάδου. Εν Κωνσταντινουπόλει 1866.	Διαδίκτυο και Εθνική Βιβλιοθήκη
13	Αργυριάδης Νικόλαος	Εφημερίδα <i>Ήλιος</i> , στην Κων/πολη 1866. (Μ.Ι.Γεδεών, Αποσημειώματα Χρονογράφου)	Τα Αποσημειώματα Χρονογράφου στο Διαδίκτυο.
14	Αργυριάδης Νικόλαος	Θωμάς Σιάτερτων ,ή Μεγαλοφυία και της τύχης δυσμένεια. Εκδιδόντος Ν.Αργυριάδου, εν Κωνσταντινουπόλει, εκ του τυπογραφείου Α. Κορομηλά, 1866. (Μετάφραση εκ του αγγλικού σημειώνει ο Γεδεών στο βιβλίο του: Απόγραφα Χρονογράφου .)	Διαδίκτυο
15	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>Ομήρου Οδύσσεια μεθερμηνευθείσα εις την καθομιλουμένην προς χρήση του λαού</i> υπό Ν. Αργυριάδου, μετα των αναγκαίων σημειώσεων, εν Κωνσταντινουπόλει 1867.	Εθνική Βιβλιοθήκη και Διαδίκτυο
16	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>Μισαγύρτης</i> . [Εν Κωνσταντινουπόλει]: [χ.ε.], [1868].	Διαδίκτυο
17	Αργυριάδης Νικόλαος	<i>Προπύλαια ελληνικής μυθολογίας</i> , Αθήναι 1879.	Εθνική Βιβλιοθήκη

01.4.3. Δημοσιευμένα κείμενα που δηλώνουν την παρουσία και δράση του Νικολάου Αργυριάδη σε διαφόρους τόπους και χρόνους

		Αργυριάδης Νικόλαος, 1812-1892. (πηγή: δικτυακός τόπος ΠΑΝΔΕΚΤΗΣ).
χρόνος	τόπος	πηγή
1824	Σέρρες	Αναφέρεται στο άρθρο του Ι. Βασδραβέλλη « <i>Διάφοροι οικογένειαι των Σερρών, Μελνίκου και μοναστηρίου Ρίλας κατά το έτος 1824</i> », στο περιοδικό Μακεδονικά 7, σελ. 370. Σημείωση: Ο κατάλογος του άρθρου είναι ίδιος με τον κατάλογο συνδρομητών του βιβλίου Επιτομή φυσικής ιστορίας , του Γεωργίου Κλήδους, που δημοσιεύτηκε το 1826.
1826	Σέρρες	Είναι μαθητής της Σχολής Σερρών. Αναφέρεται ως συνδρομητής του βιβλίου Επιτομή φυσικής ιστορίας , μεταφρασθείσα μεν εκ του λατινικού εις την καθ' ημάς ομιλουμένην απλοελληνικήν Γλώσσαν, παρά Γεωργίου Δ. Κλήδους, τύποις δ' εξεδόθη δαπάνη Γεωργίου Δ. Ζήση, εν Πέστη 1826.
1833	Βιέννη	Αναφέρεται στους εν Βιέννη συνδρομητές του βιβλίου Σοαυΐου Συζητήσεις περί της φυσικής συστάσεως μιας κοινωνίας και μιας γλώσσης, και της αμφοτέρων επιρροίας επί τας ανθρωπίνους γνώσεις. Και Σκέψεις περί της συστάσεως μιας καθολικής γλώσσης μετά του Περί ψυχής των αλόγων ζώων παραρτήματος του αυτού. Μεταφρασθείσαι εκ του Ιταλικού εις την καθ' ημάς απλοελληνικήν διάλεκτον παρά Εμμανουήλ Φωτιάδου, του εκ Σερρών της Μακεδονίας, και εκδοθείσαι φιλοτίμω δαπάνη των Φιλομούσων συνδρομητών. Εν Βιέννη της Αουστρίας: Εκ της Τυπογραφίας Αντωνίου Haykul, ΑΩΛΓ [1833].
1838	Βιέννη	5 Μαΐου 1838, Βιέννη. Υπογράφει την εισαγωγή του βιβλίου: Πρακτικά του Ευγενεστάτου Βαρόνου κυρίου Κωνσταντίνου Μπέλλιου Μακεδόνας , συλλεγέντα υπό των Αυταδέλφων Δ. και Ν. Αργυριαδών των εκ Σιατίστης της Μακεδονίας, εν Βιέννη της Αουστρίας 1838.
1838	Βιέννη	Ιούλιος 1838, Βιέννη. Υπογράφει την εισαγωγή του βιβλίου: Γεωγραφία , εκτεθείσα μεν γαλλιστί υπό Αδριανού Βάλβι, ερμηνευθείσα δε διά την χρήσιν των Ελλήνων υπό Κ. Μ. Κούμα. Μετά δε την αυτού αποβίωσιν αναθεωρηθείσα και με την γ' έκδοσιν του Γαλλικού πρωτοτύπου παραβληθείσα εξεδόθη επιστασία και διορθώσιν των Αυταδέλφων Δ. και Ν. Αργυριαδών, εν Βιέννη της Αουστρίας 1838.
1841	Αθήνα	29 Ιουνίου 1841, Αθήνα. Υπογράφει την εισαγωγή του έργου: Υιός της πατρίδος , σύγγραμμα ηθικόν καί θρησκευτικόν, εν Αθήναις 1841. Ο Υιός της πατρίδος είναι περιοδική έκδοσις.
1842-1847	Μυτιλήνη	Είναι Διευθυντής στο Γυμνάσιο Μυτιλήνης. Πηγή: Ο δικτυακός τόπος http://www.aegean.gr/lykpeir/istoria.htm Ο Γ. Βαλέτας στο « Ένα άγνωστο Δοκίμιο Ιστορίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας », Αθήνα 1934, ανατύπωση από το περιοδικό «Εργασία», αναφέρει δημοσίευμα της εφημερίδας Αιώνας (18/1/1842 σ. 3α), στο οποίο αναγράφεται ότι ο Νικόλαος Αργυριάδης διατηρούσε στην Αθήνα ιδιωτική σχολή. Το ίδιο αναφέρει ο Τρύφων Ευαγγελίδης στο βιβλίο Η Παιδεία επί Τουρκοκρατίας , σελ. 284. Ιστορία της Λέσβου , έκδοσις του Συνδέσμου Φιλολόγων Ν. Λέσβου, Μυτιλήνη 1995, σελ. 170, 172.

1848	Αθήνα	Ο Γιάννης Τσάρας στο " <i>Εγγραφα απ' τα χρόνια της Τουρκοκρατίας</i> ", στο περιοδικό <i>Μακεδονικά</i> 7 (1967), δημοσιεύει επιστολή του Αθανασίου Αργυριάδη από τη Σμύρνη με ημερομηνία 10/3/1848, στην οποία αναγράφεται: « .... και δια τον αδελφόν μου Νικόλαον, όστις ευρίσκεται εις τας Αθήνας και είναι πολύ καλά....».
1849	Αθήνα	Εκδίδει το περιοδικό <i>Φιλολογικός Συνέκδημος</i> .
1850	Αθήνα	Ο Γιάννης Τσάρας στο " <i>Εγγραφα απ' τα χρόνια της Τουρκοκρατίας</i> ", στο περιοδικό <i>Μακεδονικά</i> 7 (1967), δημοσιεύει «εντολή πληρωμής» του Νικολάου Αργυριάδη με στοιχεία: «... Εν Αθήναις 25/1/1850».
1850-1851	Λαμία	...Όσο για το Νικόλαο Αργυριάδη ήταν γυμνασιάρχης το σχολικό έτος 1850-1851. Σας παραθέτω το απόσπασμα από το βιβλίο του Δημητρίου Θ. Νάτσιου, <i>«Ιστορία του Γυμνασίου Λαμίας 1850-1881»</i> (εκδόσεις του περιοδικού «Φθιωτικά Χρονικά», Λαμία, 1983, σ. 18): “Πρώτος Γυμνασιάρχης υπήρξε ο Νικόλαος Αργυριάδης, ο Σιατιστεύς ⁽⁴⁷⁾ . Υπηρέτησε μόνο για ένα σχολικό έτος (1850-1851) και μετά διορίστηκε στο Γυμνάσιο των Σερρών, όπου και ασπάζθηκε τον μουσουλμανισμόν, ονομασθείς Νεδζίπ ⁽⁴⁸⁾ . Ο Αργυριάδης προερχόταν απ’ τον παροικιακό Ελληνισμό, με πλούσιο διδακτικό και συγγραφικό έργο.” (47) Τρύφωνος Σ. Ευαγγελίδου: <i>«Η Παιδεία επί Τουρκοκρατίας»</i> , εν Αθήναις 1936, τόμος Α΄, σ.σ 284 (48) Αυτόθι, σ.σ 142 (όπου και η σχετική βιβλιογραφία περί Νικ. Αργυριάδη) (Οι πληροφορίες από ΓΑΚ Λαμίας).
1852	Σέρρες	Σχολάρχης στη σχολή Σερρών. Πηγή: Έλλης Αγγέλου-Βλάχου, <i>Η παιδεία εις τας τουρκοκρατουμένας Σέρρας</i> , σελ. 28.
1863	Κων/πολη	10 Ιουνίου 1863, Κων/πολη. Υπογράφει την εισαγωγή του βιβλίου του <i>Περικλής</i> , Εθνικόν Μυθιστόρημα. Εκδιδόντος Ν. Αργυριάδου, Εν Κωνσταντινουπόλει 1863.
1865	Κων/πολη	10 Μαρτίου 1865, Κων/πολη. Υπογράφει την εισαγωγή του βιβλίου του <i>Τα Χρήματα του Διαβόλου</i> , εν Κωνσταντινουπόλει 1865.
1866	Κων/πολη	Μάιος 1866, Κων/πολη. Υπογράφει την εισαγωγή του βιβλίου του <i>Ονατικανού απόκρυφα</i> ή τα κρύφια και φανερά εγκλήματα του παπισμού. Σύγχρονοι και ιστορικά εικόνες, υπό Θεοδώρου Γρεισιγγέρρου, εξελληνίσαντος Ν. Αργυριάδου. Εν Κωνσταντινουπόλει 1866.
1866	Κων/πολη	Εκδίδει την εφημερίδα ΗΛΙΟΣ Πηγή: Μανουήλ Ι. Γεδεών, <i>Αποσημειώματα Χρονογράφου</i> , εν Αθήναις 1932, σελ. 8.
1867	Κων/πολη	25 Μαΐου 1867. Υπογράφει συμφωνία, περιέχεται στο βιβλίο του <i>Μισαγύρτης</i> .
1868	Κων/πολη	9 Ιανουαρίου 1868, Κων/πολη. Υπογράφει το βιβλίο του <i>Μισαγύρτης</i> , εν Κωνσταντινουπόλει [χ.ε.],[1868].
1883-1886 Λεωνίδιο	Οκτώβριος 1883	Διορίζεται Σχολάρχης στο Ελληνικό Σχολείο Λεωνιδίου. Πηγή: ΓΑΚ Λεωνιδίου, από το Πρωτόκολλο εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων.
	Σχολικό έτος 1884-1885	Υπηρετεί ως Σχολάρχης στο Ελληνικό Σχολείο Λεωνιδίου. Πηγή: ΓΑΚ Λεωνιδίου Γενικός έλεγχος της ετησίας προόδου των μαθητών.
	Σχολικό έτος 1885-1886	Υπηρετεί ως Διδάσκαλος στο Ελληνικό Σχολείο Λεωνιδίου. Πηγή: ΓΑΚ Λεωνιδίου Γενικός έλεγχος της ετησίας προόδου των μαθητών.

01.5. Αργυριάδης Αθανάσιος

01.5.1. Βιογραφικά

Όνομα: Αργυριάδης Αθανάσιος

[Σιάτιστα (;)- Σιάτιστα 1890]

Σπουδές: Μαθητής του πατέρα του Αργυρίου Παπαρρίζου

Σταδιοδρομία: δίδαξε σε Σμύρνη, Καστοριά και Σιάτιστα

Ο Αθανάσιος ήταν ο τρίτος γιος του Αργυρίου Παπαρρίζου. Ήταν ο μικρότερος και πέθανε στη Σιάτιστα το 1890, τελευταίος από τα τρία αγόρια. Από διάφορα έγγραφα συμπεραίνουμε ότι δίδαξε σε Σμύρνη, Καστοριά και Σιάτιστα. Χαρακτηριστικό είναι το ακόλουθο που γράφει γι αυτόν ο Φίλιππος Ζυγούρης, ο οποίος υπήρξε και συνάδελφος του στη Σιάτιστα στα τέλη της δεκαετίας του 1880.

«Μαθητής του πατέρα του έγινε εγκρατέστατος της αρχαίας ελληνικής γλώσσης και δίδαξε πρώτα στη Σιάτιστα και μάλιστα πολύ νεαρός, όπως ο ίδιος έλεγεν. Όταν η Εφορεία των Σχολείων τον εκάλεσε να τον διορίσει διδάσκαλον, εκείνος έπαιξε με τους συνονήλικές του στο προαύλιο του Αγίου Δημητρίου πηδώντας τις τρεις.»

Είναι ένας από τους μεγάλους δωρητές της Μανούσειας Δημόσιας Κεντρικής Ιστορικής Βιβλιοθήκης Σιάτιστας.

Πριν πολλά χρόνια ένας ερευνητής, ο Γιάννης Τσάρας, δημοσίευσε ένα γράμμα από το αρχείο Ζυγούρη με την ένδειξη: Ένας γιος, ο Θανάσης, με άγνωστο επίθετο, γράφει απ' τη Σμύρνη στη μητέρα του ένα συνηθισμένο οικογενειακό γράμμα. Αυτό το γράμμα θα διαβάσετε στη συνέχεια. Διευκρινίζουμε όμως προκαταβολικά πως δεν πρόκειται για ένα γιο με άγνωστο επίθετο από το περιεχόμενο του γράμματος, τον τόπο αποστολής, τα ονόματα και τις χρονολογίες καταλαβαίνουμε πως είναι ο Αθανάσιος Αργυριάδης που στέλνει το γράμμα.

Σεβαστή μου Μητέρα

Σμύρνη τη 10 Μαρτίου 1848

Ζητώ την μητρικήν σου συγγνώμην, διότι προ πολλού δεν σ' έγραψα. Ότι δεν σας αλησμόνησα, αλλά πάντοτε σας ενθυμούμαι και εύχομαι όσον τάχιστα να σας ιδώ και ν' ασπασθώ την δεξιάν σας και περί τούτου ποσώς μη αμφιβάλλετε, παρακαλώ, ο Αθανάσιος είναι αμετάβλητος και μη σας απεράση ποτέ καμμία ιδέα περί εμού ανάρμοστος τουλάχιστον. Όλη η τάσις μου είναι ν' αποκατασταθώ, όσον το δυνατόν άξιος, ώστε ελθών μίαν ημέραν να ευφράνω και υμάς και όλην την οικιογένειαν μας. Εύχεσθε μόνον υγείαν και όλα δι' ευχών σας θέλουν γίνει κατά τας ευχάς, προσδοκίας και κοινάς επιθυμίας μας. Το παρόν σας εγχειρίζεται από τον άλλον ως εμέ Κωστάκημ Ναούμ Μωραΐτου, ιατρού, όστις ερχόμενος εξ Αθηνών θέλει σας ειπεί και διά στόματος τόσον τα κατ' εμέ, όσον και διά τον αδελφόν μου Νικόλαον, όστις ευρίσκεται εις τας Αθήνας και είναι πολλά καλά. Λάβετε δι' αυτού και πέντε Φουστανλίκια (κομάτια ύφασμα όσο χρειάζεται για ένα φουστάνι), τέσσαρα διά τας τρεις αδελφάς και την νύμφην μας κυρίαν Βασιλικήν, όλα του αυτού είδους, και εν διά λόγου σας. Θέλετε λάβει παρ' αυτού ομοίως και πέντε μανδήλια μεταζωτά, τέσσαρα του αυτού είδους εν εις κάθε μίαν αδελφήν και την νύμφην και εν διά λογαριασμόν σας, τα δε λοιπά δύο φουστανλίκια κόκκινα είναι διά τας αδελφάς μου Αναστασίαν και δύο θυγατέρας Σουλτάναν και Περιστε-

ραν. Όλους τους ασπάζομαι με πόθον αδελφικόν και τρυφερότητα γλυκοφιλό, τα ομμάτια των τέκνων των τους γαμβρούς προσκυνώ. Τον κυρ Ζάχον είπατε ότι έλαβον το γράμμα του, αλλά να κάμη διά τα εδώ ταξίδιον δεν συμφέρει, διότι όσα γράφει να φέρει εδώ δεν πωλούνται και όσα λέγει να ψωνίση απ' εδώ δεν είναι ευθυνότερα, μάλιστα και ακριβότερα παρά εις Θεσσαλονίκην. Γράματέ μοι πώς είσθε, διότι λυπούμαι στερούμενος γράμματά σας. Οι γαμβροί καν πρέπει να μου γράφουν και συχνότερα και κάτι περισσότερα και ας μη ξεσυνερίζονται με εμένα, αν δεν τους γράφω έχων πολλές φροντίδας. Ο γαμβρός Αποστόλης τι κάμνει, δεν γνωρίζω καλόν ήτο να στρωθη και να δο υλεύη. Εγώ έγραφα τον πατέρα να ειπή τον Σάνταρην να το κρετιτάρη (να του δώσει πίστωση, να του δανείσει) έως τρεις χιλιάδας πράγμα και είμαι εγώ εγγυητής. Επιθυμώ πολύ να μάθω πώς ευρίσκεσθε· διά τούτο φροντίσατε να μοι γράψετε. Δεν έχω άλλο τι. Σας προσκυνώ με σέβας υικόν και μένω

Ευπειθέστατος

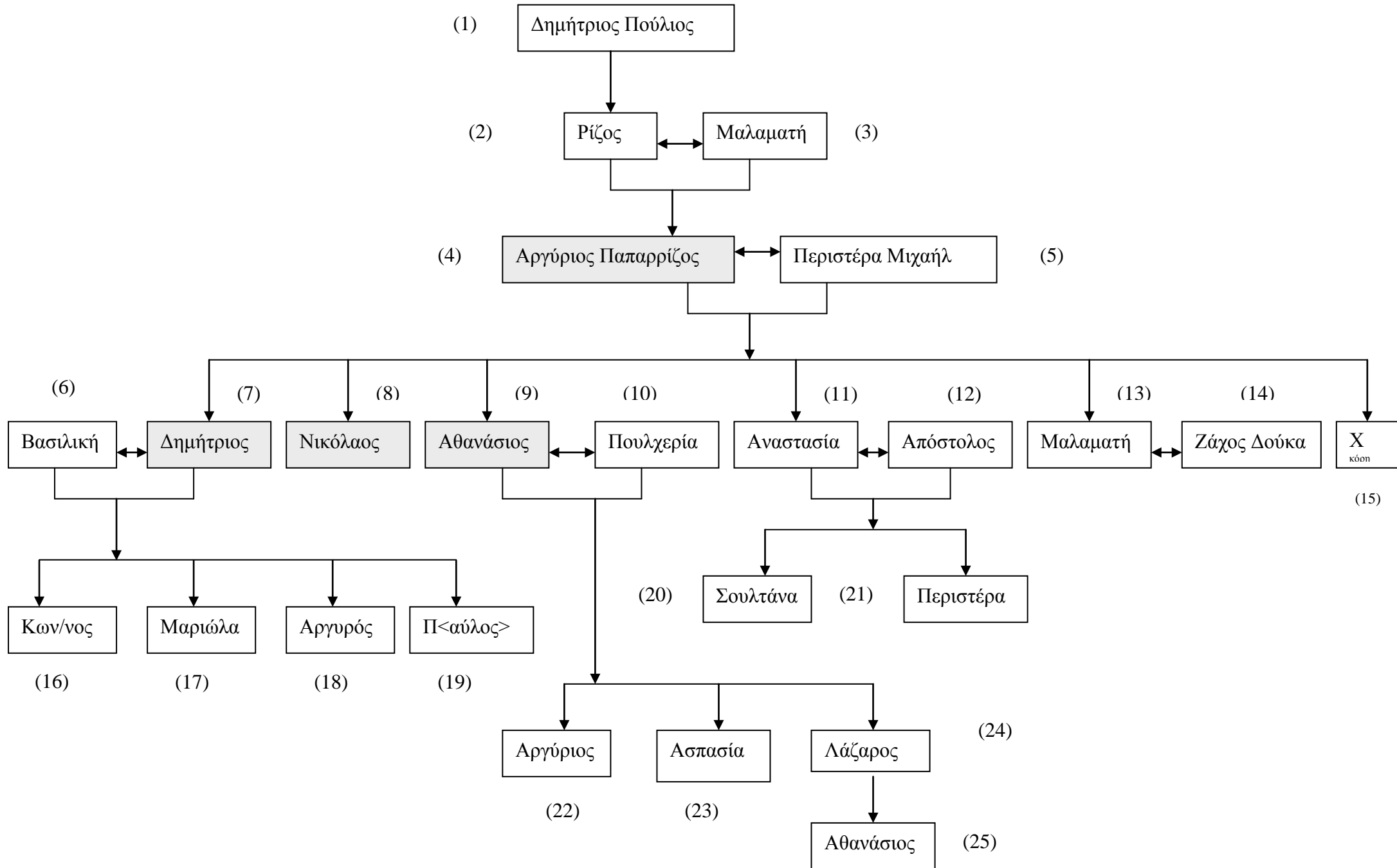
Ο υιός σας Αθανάσιος.

Ακολουθεί πίνακας με δημοσιευμένα κείμενα που δηλώνουν την παρουσία και δράση του Αθανάσιου Αργυριάδη σε διαφόρους τόπους και χρόνους.

01.5.2. Δημοσιευμένα κείμενα που δηλώνουν την παρουσία και δράση του Αθανάσιου Αργυριάδη σε διάφορους τόπους και χρόνους

Αργυριάδης Αθανάσιος ; - περί το 1890 (πηγή: Αρχείο Φ. Ζυγούρη)		
Τόπος	Χρόνος	Πηγή
Σιάτιστα	1833	Συνδρομητής του βιβλίου <i>Σοαυίου συζητήσεις</i> περί της φυσικής συστάσεως μιας κοινωνίας και μιας γλώσσας, και της αμοτέρων επιρροίας επί τας ανθρωπίνους γνώσεις. Και Σκέψεις περί της συστάσεως μιας καθολικής γλώσσας μετά του περί ψυχής των αλόγων ζώων παραρτήματος του αυτού. Μεταφρασθείσαι εκ του Ιταλικού εις την καθ' ημάς απλοελληνικήν διάλεκτον παρά Εμμανουήλ Φωτιάδου, του εκ Σερρών της Μακεδονίας, και εκδοθείσαι φιλοτίμω δαπάνη των Φιλομούσων συνδρομητών. Εν Βιέννη της Αουστρίας 1833.
Καστοριά	1845	Ευαγγελίδης Τρύφων, <i>Η παιδεία επί Τουρκοκρατίας</i> , εν Αθήναις 1936, σελ. 121.
Σμύρνη	1846-1851	Παρανίκας Ματθαίος, <i>Ιστορία της Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης</i> , εν Αθήναις 1885.
Εράτυρα	1851	Βέλκος Γρηγόρης, <i>Αργύριος Παπαρίζος (1764-1851)</i> , Ο μεγάλος Σελιτσιώτης Διδάσκαλος του Γένους, Αθήνα 1983, σελ. 85,86.
Σμύρνη	1853-1858	Παρανίκας Ματθαίος, <i>Ιστορία της Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης</i> , εν Αθήναις 1885.
Καστοριά	1858	Τσαμίσης Παντελής, <i>Η Καστοριά και τα μνημεία της</i> , Αθήνα 1949, σελ. 84.
Καστοριά	1861	Δ/ντής Σχολής Καστοριάς, συνδρομητής στο βιβλίο του Αργυριάδη Δημητρίου <i>Η Αυρηλιανή Παρθένος</i> του Γερμανού ποιητού Φρ. Σίλλερ, εν η προσετέθη η βιογραφία του Ποιητού και επίτομος Ιστορία της Γερμανικής Φιλολογίας, ως και της Αρχαίας και Νεωτέρας Ελληνικής ποιήσεως, προς δε και ιστορικά τινες σημειώσεις. Μεταφρασθείσα υπό Δ. Αργυριάδου, εν Αθήναις 1861.
Σιάτιστα	1864	Υπογράφει ομόλογο με ημερομηνία 18 Ιανουαρίου 1864. Γιάννης Τσάρας, άρθρο με τίτλο <i>Έγγραφα από τα χρόνια της τουρκοκρατίας</i> , στο περιοδικό ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ, τόμος 7.
Καστοριά	1865, 1866	Βακαλόπουλος Κ., <i>Ο Βόρειος Ελληνισμός κατά την πρώιμη φάση του Μακεδονικού Αγώνα 1878-1894</i> . Απομνημονεύματα Αναστασίου Πηγεώνα, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, Θεσσαλονίκη 1983. σελ. 221.
Σμύρνη	1867	Φ. Ζυγούρης, σελίδα χειρογράφου 216, αναφέρεται απαντητική επιστολή του στο Μητροπολίτη Σισανίου και Σιατίστης Αλέξανδρο.
Σιάτιστα	1872	Φ. Ζυγούρης, σελίδα χειρογράφου 320. Αναφέρεται σε λογαριασμό της Ελληνικής Σχολής, και αναγραφή σε μαθητικό τετράδιο που υπάρχει στη Μανούσεια Βιβλιοθήκη με ταξιδετικό σύμβολο 091 ΜΑΘ.
Καστοριά	1882	Τσαμίσης Παντελής, <i>Η Καστοριά και τα μνημεία της</i> , Αθήνα 1949, σελ. 84.
Σιάτιστα	1885-1887	Φ. Ζυγούρης, σελίδα χειρογράφου 320.

01.6. Ταξινόμηση των πληροφοριών των σχετικών με τη σύνθεση της οικογενείας Παπαρρίζου

Πηγές:

1. Αργυριάδης Δημήτριος, **Η Αυρηλιανή Παρθένος** του Γερμανού ποιητού Φρ. Σίλλερ, εν η προσετέθη η βιογραφία του Ποιητού και επίτομος Ιστορία της Γερμανικής Φιλολογίας, ως και της Αρχαίας και Νεωτέρας Ελληνικής ποιήσεως, προς δε και ιστορικά τινες σημειώσεις. Μεταφρασθείσα υπό Δ. Αργυριάδου. Τύποις Κ. Αντωνιάδου, εν Αθήναις 1861. (Συντομογραφία: Αργυριάδης Δ., **Η Αυρηλιανή Παρθένος**).
2. Βέλκος Γρηγόρης, **Αργύριος Παπαρίζος (1764-1851)**, Ο μεγάλος Σελιτσιώτης Διδάσκαλος του Γένους, Αθήνα 1983. (Συντομογραφία: Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**).
3. Τσάρας Γιάννης, **"Εγγραφα από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας"**, Μακεδονικά, Σύγγραμμα Περιοδικόν της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, τόμος 7, Θεσσαλονίκη 1967. (Συντομογραφία: Τσάρας Γ., **"Εγγραφα από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας"**).
4. **Εκλογικός Κατάλογος της Υποδιοικήσεως Ανασελίτσης 1915**. Τυπογραφείον Ιωάννου Κουμένου, Θεσσαλονίκη. (Συντομογραφία: **Εκλογικός Κατάλογος**).
5. **"Σιατιστινή προσωπογραφία, προσφιλείς νεκροί"**, στο **Σιατιστέων Μνήμη**, Λεύκωμα του Συλλόγου Σιατιστέων Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1972. Τυπογραφείον Αφων Αλτιντζή Ο.Ε.. (Συντομογραφία: **Σιατιστέων Μνήμη**).
6. Δελιαλής Νικόλαος, **Αναμνηστική Εικονογραφημένη Έκδοσις Παύλου Χαρίση** μετά ιστορικών σημειώσεων περί των εν Ουγγαρία και Αυστρία Ελληνικών Κοινοτήτων. Τύποις "Βορείου Ελλάδος", Κοζάνη 1935. (Συντομογραφία: Δελιαλής Ν., **Αναμνηστική Εικονογραφημένη Έκδοσις Παύλου Χαρίση**).
7. Φωτιάδης Εμμανουήλ, **Σοαυΐου Συζητήσεις** περί της φυσικής συστάσεως μιας κοινωνίας και μιας γλώσσης, και της αμοφτέρων επιρροίας επί τας ανθρωπίνους γνώσεις. Και Σκέψεις περί της συστάσεως μιας καθολικής γλώσσης μετά του περί ψυχής των αλόγων ζώων παραρτήματος του αυτού. Μεταφρασθείσαι εκ του Ιταλικού εις την καθ' ημάς απλοελληνικήν διάλεκτον παρά Εμμανουήλ Φωτιάδου, του εκ Σερρών της Μακεδονίας, και εκδοθείσαι φιλοτίμω δαπάνη των Φιλομούσων συνδρομητών. Εκ της Τυπογραφίας Αντωνίου Haykul, εν Βιέννη της Αουστρίας ΑΩΛΓ' [1833]. (Συντομογραφία: Φωτιάδης Ε., **Σοαυΐου Συζητήσεις**).
8. Κλήδης Γεώργιος, **Επιτομή φυσικής ιστορίας** / μεταφρασθείσα μὲν εκ του λατινικού εις την καθ' ημάς ομιλουμένην απλοελληνικήν γλώσσα παρά Γεωργ. Δ. Κλήδους, τύποις δ' εξεδόθη δαπάνη Γεωργ. Δ. Ζήση Τριέστη : [χ.ε.] 1826. (Συντομογραφία: Κλήδης Γ., **Επιτομή φυσικής ιστορίας**).
9. **Αρχείο Φίλιππου Ζυγούρη**. (Συντομογραφία Φ.Ζ.).

Παραπομπές

- (1) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 15.
- (2) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 15.
- (3) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 15.
- (4) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 19.
- (5) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 39.
- (6) Τσάρας Γ., **"Εγγραφα από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας"**, σελ. 262.
- (7) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 39, 80.
- (8) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 40,80 και Κλήδης Γ., **Επιτομή φυσικής ιστορίας**, στους συνδρομητές.
- (9) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 40 και Φωτιάδης Ε., **Σοαυΐου Συζητήσεις**, στους συνδρομητές.
- (10) Αργυριάδης Δ., **Η Αυρηλιανή Παρθένος**, σελ. 212.

- (11) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 40 και Τσάρας Γ., "**Εγγραφα από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας**", σελ. 263.
- (12) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 79 και Τσάρας Γ., "**Εγγραφα από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας**", σελ.263.
- (13) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 40,77.
- (14) **Σιατιστέων Μνήμη Γ 117** και Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 77.
- (15) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 40.
- (16) **Εκλογικός Κατάλογος** και Φ.Ζ.
- (17) Φ.Ζ.
- (18) Αργυριάδης Δ., **Η Αυρηλιανή Παρθένας**, σελ. 223.
- (19) Δελιαλής Ν., **Αναμνηστική Εικονογραφημένη Έκδοσις Παύλου Χαρίση**, σελ. 66.
- (20) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 79 και Τσάρας Γ., "**Εγγραφα από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας**", σελ. 263.
- (21) Βέλκος, **Αργύριος Παπαρίζος**, σελ. 79 και Τσάρας Γ., "**Εγγραφα από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας**", σελ. 263.
- (22) Αργυριάδης Δ., **Η Αυρηλιανή Παρθένας**, σελ. 212, και **Εκλογικός Κατάλογος**.
- (23) Αργυριάδης Δ., **Η Αυρηλιανή Παρθένας**, σελ. 212.
- (24) **Εκλογικός Κατάλογος** και Φ.Ζ.
- (25) **Σιατιστέων Μνήμη Γ 109**.

01.7. Βιβλιογραφία

α/α	συγγραφέας	τίτλος
1	Αγγέλου Άλκης	<i>Μία λανθάνουσα Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας</i> . Στον τόμο Πρακτικά Α' Συνεδρίου με θέμα: Η Κοζάνη και η περιοχή της, Ιστορία-Πολιτισμός. Κοζάνη 1993, έκδοση Κοζάνη 1997.
2	Αγγέλου-Βλάχου Έλλη	<i>Η παιδεία εις τας τουρκοκρατούμενας Σέρρας</i> , σελ. 19,28.
3	Αραβαντινός Παναγιώτης	<i>Βιογραφική Συλλογή Λογίων της Τουρκοκρατίας</i> , Εκδόσεις Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών, Ιωάννινα 1960, σελ. 156.
4	Βακαλόπουλος Κων/νος	<i>Ο Βόρειος Ελληνισμός κατά την πρώιμη φάση του Μακεδονικού Αγώνα 1878-1894. Απομνημονεύματα Αναστασίου Πηχεώνα</i> , Institute for Balkan Studies, Θεσσαλονίκη 1983, σελ. 221.
5	Βαλέτας Γ.	<i>Ένα άγνωστο Δοκίμιο Ιστορίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας</i> , Αθήνα 1934, ανατύπωση από το περιοδικό «Εργασία».
6	Βέλκος Γρηγόρης	<i>Αργύριος Παπαρίζος (1764-1851)</i> , Ο μεγάλος Σελιτσιώτης Διδάσκαλος του Γένους, Αθήνα 1983.
7	Γεδεών Μανουήλ Ι.	<i>Αποσημειώματα Χρονογράφου</i> , εν Αθήναις 1932, σελ. 8 ,10, 109.
8	Γουναρόπουλος Κ. Α.	<i>Κοζανικά, Πανδώρα</i> , τόμος 22, φυλλάδιο 527 της 1/7/1872, σελ.536, 537.
9	Δρούλια-Λουκία-Κουτσοπανάγου Γιούλα (επιμέλεια)	<i>Εγκυκλοπαίδεια του Ελληνικού Τύπου 1784-1974</i> ,τόμος 2ος, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών-103, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα 2008.
10	Ευαγγελίδης Τρύφων	<i>Η Παιδεία επί Τουρκοκρατίας</i> , εν Αθήναις 1936, τόμος Α΄, σελ.121, 142 και 284.
11	Ζάττας Παντελής	<i>Σχολεία, διδάσκαλοι, Λόγιοι της Τουρκοκρατούμενης Καστοριάς</i> , Καστοριανή Εστία. Καστοριά 1996, σελ. 34.
12	Ζυγούρης Φίλιππος	<i>Ιστορικά σημειώματα περί Σιατίστης και λαογραφικά αυτής</i> , Σιάτιστα 2010, σελ. χειρ.302 κ. ε.
13	Λιούφης Παναγιώτης	<i>Ιστορία της Κοζάνης</i> , εν Αθήναις 1924, σελ. 226 κ.ε. .
14	Νάτσιος Δημήτριος Θ.	<i>Ιστορία του Γυμνασίου Λαμίας 1850-1881</i> . Εκδόσεις του περιοδικού «Φθιωτικά Χρονικά», Λαμία 1983, σελ. 18.
15	Παρανίκας Ματθαίος Κ.	<i>Σχέδιασμα περί της εν τω ελληνικό έθνει καταστάσεως των γραμμάτων από Αλώσεως Κωνσταντινουπόλεως (1453 μ.Χ.) μέχρι των αρχών της ενεστώσης (ΙΘ') εκατονταετηρίδος</i> , εν Κωνσταντινουπόλει 1867, σελ. 55.
16	Παρανίκας Ματθαίος Κ.	<i>Ιστορία της Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης</i> , εν Αθήναις 1885.
17	Παύλου Ιωάννης	<i>Περιγραφή της εν Μακεδονία Καστοριάς, εκ της του Ποικεβίλλου περιηγήσεως εις την Ελλάδα ερανισθείσα και μετά τινων προσθηκών αυξηθείσα</i> , Πανδώρα, Σύγγραμμα Περιοδικόν, τόμος 4, τεύχος 87, έτος 1853, σελ. 387.

18	Σιγάλας Αντώνιος	<i>Από την Πνευματική Ζωή των Ελληνικών Κοινοτήτων της Μακεδονίας</i> , Α΄ Αρχαία και Βιβλιοθήκη Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 1939, σελ. 25.
19	Στράτης Ευάγγελος	<i>Ιστορία των εκπαιδευτηρίων της πόλεως Σερρών</i> , Μακεδονικόν Ημερολόγιον (Επετηρίς των Μακεδόνων) έτους 1909. Έκδοσις του Παμμακεδονικού Συλλόγου. Εν Αθήναις, σελ. 144 και 147.
20	Σύνδεσμος Φιλολόγων Ν. Λέσβου	<i>Ιστορία της Λέσβου</i> , Συντακτική Επιτροπή: Στρ Τζίμης – Βαγ. Γιαννάκας – Παν. Παρακευαΐδης – Βασ. Κουρβανιού – Βασ. Κωμαΐτης – Γιωρ. Διγιδίκης, Μυτιλήνη 1995.
21	Τσαμίσης Παντελής	<i>Η Καστοριά και τα μνημεία της</i> , Αθήνα 1949, σελ.84.
22	Τσάρας Γιάννης	<i>Έγγραφα από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας, Μακεδονικά</i> , Σύγγραμμα Περιοδικόν της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, τόμος 7ος, Θεσσαλονίκη 1967.
23	Γκίνης Δημήτριος και Μέξας Βαλέριος Γ.	<i>Ελληνική Βιβλιογραφία 1800-1863 : Αναγραφή των κατά την χρονική ταύτην περίοδον όπουδήποτε ελληνιστί εκδοθέντων βιβλίων και εντύπων εν γένει μετά πίνακος εφημερίδων και περιοδικών της περιόδου ταύτης</i> υπό Δημητρίου Σ. Γκίνη και Βαλερίου Γ. Μέξα. Εν Αθήναις : Ακαδημία 1939-1957. http://academyofathens.ekt.gr/praktika/index.jsp?id=2&p=1&lang=el
24	Ηλιού Φίλιππος	<i>Ελληνική βιβλιογραφία 1800-1863: προσθήκες - συμπληρώσεις</i> , Κέντρον Νεοελληνικών Ερευνών Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, Αθήνα 1983. http://helios-eie.ekt.gr/EIE/handle/10442/7698

ΑΡΧΕΙΑ

1		Πανδέκτης: Ψηφιακός Θησαυρός Πρωτογενών Τεκμηρίων Ελληνικής Ιστορίας και Πολιτισμού http://pandektis.ekt.gr
2		<i>Γενικά Αρχεία του Κράτους- Τοπικό Αρχείο Λεωνιδίου</i>

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

1	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
2	Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης
3	Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης
4	Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ

1	Ψηφιοθήκη Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης http://digital.lib.auth.gr/
---	--

2	Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων http://www.lib.uoi.gr/
3	Ανέμη, Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Νεοελληνικών Σπουδών http://anemi.lib.uoc.gr
4	Κοσμόπολις, Ψηφιακή συλλογή http://xantho.lis.upatras.gr/kosmopolis/
5	Πλειάς, ελληνικά περιοδικά 19ου αιώνα http://xantho.lis.upatras.gr/pleias/
6	Ελληνομνήμων http://195.134.75.14/hellinomnimon/
7	Ψηφιοποιημένο Υλικό Δημόσιων Βιβλιοθηκών http://publiclibs.ypepth.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=1
8	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Επιστήμης & Τεχνολογίας http://www.ekt.gr/info-serv/diglib/index.html

Οφείλουμε ευχαριστίες στους κυρίους: Αντωνίου Δαβίδ, επιστημονικό υπεύθυνο της έρευνας του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών / ΕΙΕ με θέμα: «Οι Λειτουργοί της Ανώτατης, Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης (19ος αι.)», Κορολόγο Αριστεΐδη στο Γ.Α.Κ.-Τοπικό Ιστορικό Αρχείο Λεωνιδίου, Δελή Αλφόνσο στη Μυτιλήνη για τη σημαντική βοήθεια που πρόσφεραν στην εργασία μας .